

<https://ssoss.ui.ac.ir/?lang=en>

Strategic Research on Social Problems

E-ISSN: 3041-8623

Vol. 14(1), 87-114

Received: 26.11.2024 Accepted: 05.04.2025

Research Paper

Examining the Impact of Gender Attitudes on the Quality of Life in Men and Women

Iraj Faizi *

Assistant professor of Sociology, Institute for Humanities and Social Studies, Academic Center for Education, Culture, and Research (ACECR),
Tehran, Iran
feizi@acecr.ac.ir

Introduction

Attitudes are multifaceted constructs shaped by individual experiences and broader socio-cultural frameworks, significantly influencing how people perceive, interpret, and navigate their social environments. Gender, as a fundamental organizing principle of society, creates distinct realities for men and women, playing a pivotal role in shaping individual experiences. Consequently, gender attitudes—comprising beliefs and values related to social roles, behaviors, and attributes associated with each gender—are crucial determinants of life satisfaction and overall quality of life. These attitudes exist along a spectrum, ranging from traditional or patriarchal perspectives, which typically uphold distinct gender roles and reinforce male dominance, to egalitarian viewpoints that emphasize gender equality and the equitable distribution of labor and responsibilities. The impact of gender attitudes on life satisfaction and quality of life varies significantly across different societies, indicating that their influence is contingent upon the prevailing socio-cultural context. Specifically, attitudes that align with dominant socio-cultural norms are likely to foster a sense of satisfaction and enhance quality of life. In contrast, attitudes that deviate from these norms can generate dissonance, pressure, and dissatisfaction, ultimately diminishing quality of life. This study aimed to investigate the nuanced effects of gender attitudes on various dimensions of life satisfaction and subjective quality of life among men and women in Iran.

Materials & Methods

This research utilized a secondary analysis of data from the National Family Survey (Faizi & Ebrahimi, 2018). The target population included individuals aged 15 years and older residing in ordinary urban households throughout Iran in 2018. A two-stage sampling methodology was employed to ensure a representative sample. In the first stage, 834 urban blocks were selected using Probability Proportional to Size (PPS) sampling from all urban blocks across the country. In the second stage, 6 eligible individuals—3 men and 3 women—were systematically selected from each sampled block using linear systematic sampling. This approach yielded a final sample of 5,036 participants. Data collection was conducted through face-to-face interviews within households, utilizing tablets, from late May to late July 2018.

To ensure the instruments accurately measured the intended constructs, both face and construct validity were established. Reliability was assessed using Cronbach's alpha.

The gender attitude index was created by averaging scores from 9 items, including statements like "The breadwinner of the household must be a man" and "Men should have the final say at home". The Cronbach's alpha for this index was 0.72, indicating satisfactory internal consistency. Scores ranged from 0 to 4 and respondents were categorized into 3 groups based on their scores: traditional or patriarchal (0–1.33), intermediate (1.34–2.67), and modern or egalitarian (2.68–4). Subjective quality of life was measured using a composite index that included life satisfaction across 12 dimensions, along with a general life satisfaction item. Responses were recorded on a scale ranging from "not at all" to "very much". The Cronbach's alpha for the quality of life index was 0.82, demonstrating strong internal consistency.

Discussion of Results & Conclusion

The analysis revealed a significant disparity in gender attitudes between men and women. Specifically, men

*Corresponding author

Faizi, I. (2025). Examining the impact of gender attitudes on the quality of life in men and women. *Strategic Research on Social Problems*, 14(1), 87-114. <https://doi.org/10.22108/srsp.2025.143509.2058>

3041-8623/ © University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

<https://doi.org/10.22108/srsp.2025.143509.2058>

exhibited more traditional gender attitudes, with 27% holding traditional views compared to only 10% of women. The average life satisfaction score measured on a scale of 0 to 5 was 3.68 for women and 3.57 for men. Similarly, the average subjective quality of life score measured on a scale of 0 to 65 was 40.10 for women and 39.43 for men. These results indicated that life satisfaction and subjective quality of life showed only marginal differences between genders.

However, gender attitudes had a substantial impact on women's life satisfaction across various dimensions and on their subjective quality of life. Notably, women with traditional gender attitudes reported higher levels of satisfaction and quality of life. In contrast, for men, the influence of gender attitudes on most dimensions of life satisfaction was less pronounced although men with traditional attitudes also reported higher subjective quality of life.

Regression analysis further confirmed that gender attitudes had a significantly stronger influence on women's quality of life ($\beta = -0.196$) compared to men's ($\beta = -0.055$). Moreover, both men and women, who held traditional gender attitudes, reported higher quality of life than those with modern perspectives.

These findings suggested that gender attitudes were more salient predictors of women's life outcomes, particularly

regarding quality of life and satisfaction across various dimensions, than they were for men. The results also indicated that while modern gender attitudes represented an aspirational ideal, they encountered substantial cultural and social barriers in traditional or transitioning societies like Iran. Consequently, individuals, who embraced modern perspectives, might experience dissatisfaction due to the incongruence between their attitudes and prevailing social norms. Conversely, the dominance of traditional values aligned with the preferences of individuals, who held traditional gender attitudes, leading to greater life satisfaction and quality of life. However, this alignment did not affect men and women equally. Women, who advocated for modern attitudes, faced greater conflicts with traditional and patriarchal norms, resulting in stigma, social rejection, and a lack of acceptance. As a result, they experienced more dissatisfaction compared to their male counterparts with modern attitudes. This study underscored the differential impact of gender attitudes on quality of life, highlighting the unique challenges faced by women, who supported modern perspectives within a traditionally oriented society.

Keywords: Gender Attitudes, Quality of Life, Life Satisfaction, Modern Attitudes, Traditional Attitudes.

پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی
سال چهاردهم، شماره پیاپی (۴۸)، شماره اول، ۱۴۰۴، ص ۸۷-۱۱۴
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۱۶

مقاله پژوهشی

بررسی تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر کیفیت زندگی زنان و مردان

ایرج فیضی^{id*}، استادیار جامعه‌شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی، تهران، ایران

feizi@accr.ac.ir

چکیده

در علوم اجتماعی بررسی نگرش‌ها و آثار و پیامدهای آن موضوعی مهم و درخور توجه بوده است. یکی از این نگرش‌ها، یعنی نگرش‌های جنسیتی نقشی محوری در تحولات نهاد خانواده دارد. درون‌مایه این نگرش‌ها، تغییر در ساختار کهن نقش‌های جنسیتی و تبدیل روابط مردسالارانه به روابط برابر بین زن و مرد است. هدف پژوهش حاضر آن است که تأثیر نگرش‌های جنسیتی را بر رضایت از زندگی در ابعاد مختلف آن و در ارزیابی افراد از کیفیت زندگی خود بررسی کند. جامعه آماری پژوهش افراد بالای ۱۵ سال خانوارهای معمولی ساکن در مناطق شهری کل کشور در سال ۱۳۹۷ و حجم نمونه ۵۰۳۶ نفر است. نتایج پژوهش نشان داد حدود ۱۰ درصد زنان و ۲۷ درصد از مردان دارای نگرش جنسیتی سنتی و ۳۷ درصد از زنان و ۲۰ درصد از مردان دارای نگرش جنسیتی برابرطلب یا مدرن بوده‌اند و در نهایت حدود ۵۴ درصد از زنان و مردان دارای نگرش بینابینی بوده‌اند. کیفیت زندگی زنان از مردان اندکی بیشتر بوده است. نگرش جنسیتی رابطه منفی با کیفیت زندگی داشته است؛ بدین معنا که هرچه نگرش جنسیتی مدرن‌تر بوده، کیفیت زندگی ذهنی پایین‌تر بوده است. این تأثیرگذاری بر کیفیت زندگی ذهنی زنان به مراتب بیشتر بوده است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد متغیر نگرش جنسیتی در بین زنان با ضریب بتای ۰-۱۹۶- مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر کیفیت زندگی زنان بوده است. حال آنکه نگرش جنسیتی در بین مردان با ضریب ۰-۰۵۵- تأثیرگذاری کمتری داشته است.

واژه‌های کلیدی: نگرش‌های جنسیتی - کیفیت زندگی - رضایت از زندگی - نگرش‌های مدرن - نگرش‌های سنتی

* نویسنده مسئول

فیضی، ایرج. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر کیفیت زندگی زنان و مردان. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی، ۱۴(۱)، ۸۷-۱۱۴.

<https://doi.org/10.22108/srsp.2025.143509.2058>

3041-8623/© University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

 <https://doi.org/10.22108/srsp.2025.143509.2058>

مقدمه و بیان مسئله

نگرش‌ها محصول تجارب فردی و منحصر به فرد افراد هستند، ریشه در ساختارها و واقعیت‌های اجتماعی و فرهنگی دارند، به استمرار یا تغییر واقعیت‌های اجتماعی و فرهنگی کمک می‌کنند و هم بر زندگی افراد تأثیرگذارند. به اعتقاد آپورت^۱ نگرش‌ها «برای هر فردی تعیین می‌کند که چه خواهد دید و چه خواهد شنید، چه فکری خواهد کرد و چه کاری انجام خواهد داد... آنها روش‌های ما برای یافتن راه در یک جهان مبهم هستند» (Maio, 2019). به تعبیر دیگر نگرش‌ها مانند لنزهایی هستند که از طریق آنها اطلاعات دنیای اجتماعی خود را درک و تفسیر می‌کنیم و رفتار و اعمال ما را هدایت می‌کنند (Maio, 2019)؛ بنابراین نگرش‌های افراد به موضوعات مختلف (از جمله نگرش‌های جنسیتی)، آثار و پیامدهای واقعی در زندگی آنها خواهد داشت و به همین دلیل شناخت و بررسی آنها دارای اهمیت است.

جنسیت متغیر تعیین‌کننده‌ای است که دنیای متفاوت زنان و مردان را ایجاد می‌کند. جنسیت فرصت‌های کار و شغل، تجارب و پاداش‌های زنان و مردان را شکل می‌دهد (Dunn & Skaggs, 2006). جنسیت عنصری مرکزی در سازمان‌دهی بنیادی جامعه است. به همان اندازه‌ای که ساختار اقتصادی و ساختار سیاسی در زندگی اجتماعی اهمیت دارند، جنسیت نیز دارای اهمیت است (Risman, 2018). با توجه به اهمیت و نقش تعیین‌کننده جنسیت، به‌طور طبیعی نگرش‌های جنسیتی هم دارای اهمیت هستند.

تغییرات نگرش‌های جنسیتی یکی از کانون‌های تحولات در جامعه و نهاد خانواده است. نهاد خانواده در دنیای مدرن، اگرچه به آرامی و کندی، دستخوش تغییرات زیادی شده است؛ از جمله افزایش سن ازدواج، کاهش باروری، گسترش هم‌خانگی، افزایش طلاق، رشد بی‌فرزندگی، رشد مشارکت زنان در بازار کار و تغییر نقش‌های خانگی زنان و مردان، رشد ایدئولوژی برابری جنسیتی، تضعیف نهاد ازدواج و گسترش روابط جنسی خارج از ازدواج و فرزندآوری خارج از ازدواج و افول پدرسالاری (Furstenberg, 2019).

بی‌تردید تحولات نهاد خانواده متأثر از تحولات کلان جامعه است؛ اما در سطحی پایین‌تر نیز می‌توان جست‌وجو برای کشف عامل تحول در درون نهاد خانواده را ادامه داد. برخی از محققان معتقدند که «افول پدرسالاری، هسته اصلی تغییر نظام خانواده است؛ اگرچه نمی‌توان آن را به معنای دقیق کلمه علت آن دانست. به‌طور دقیق‌تر، تغییرات توسط مجموعه‌ای از عوامل ایجاد می‌شوند که در کنار هم، برای تضعیف نظم موجود کار می‌کنند که اغلب مبتنی بر انتظارات مردسالارانه است (Furstenberg, 2019). به اعتقاد اینگلهارت و نوریس تغییرات بنیادینی در حال وقوع است که به تدریج از ارزش‌های سنتی دور می‌شود و به سمت نقش‌های جنسی برابرتر حرکت می‌کند (Inglehart & Norris, 2003).

نگرش‌های جنسیتی، باورها و ارزش‌هایی هستند که افراد درباره نقش‌های اجتماعی، رفتارها و ویژگی‌های مرتبط با مردان و زنان دارند. در یک سوی این طیف نگرش‌های سنتی یا مردسالارانه قرار دارد؛ این نگرش‌ها بر نقش‌های جنسیتی سنتی تأکید دارند؛ جایی که مردان به‌عنوان نان‌آور و سرپرست خانواده و زنان به‌عنوان مراقبان خانه و فرزندان در نظر گرفته می‌شوند. در سوی دیگر نگرش‌های برابرطلبانه قرار دارد که بر برابری جنسیتی و تقسیم مساوی کارها و مسئولیت‌ها بین زنان و مردان تأکید دارند. در دوران معاصر، همراه با تحولات کلان اجتماعی و فرهنگی، نگرش‌های جنسیتی نیز دچار تغییر و تحول شده است. جهت این تحولات از وضعیت تاریخی مردسالاری که برای هزاران سال در همه جوامع بشری مسلط بوده به وضعیت برابری جنسیتی است.

همراه با افزایش تحصیلات زنان و ورود آنان به بازار کار و متأثر از روندهای جهانی شدن و گسترش رسانه‌های اجتماعی و...، تغییرات نگرشی در باب نقش‌های جنسیتی نیز اتفاق می‌افتد. این نگرش‌ها بخش مهمی از هویت افراد را در دنیای مدرن تشکیل می‌دهد. این نگرش‌ها نه تنها بر تعاملات فردی تأثیر می‌گذارند، بلکه می‌توانند بر ساختارهای اجتماعی و خانوادگی نیز تأثیر عمیق و ماندگاری داشته باشند. افراد براساس نوع نگرش جنسیتی، موضع‌گیری‌های متفاوتی در برابر موضوعات مختلف اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی

¹ Gordon Allport

جامعهٔ مردسالار یا نگرش مردسالارانه در جامعه با برابری جنسیتی موجب ناراحتی، فشار و نارضایتی در بین افراد دارای این نگرش‌ها می‌شود و کیفیت زندگی آنها را کاهش می‌دهد. برعکس، نگرش برابری طلب در جامعه با برابری جنسیتی یا نگرش مردسالار در جامعه نابرابر از نظر جنسیتی، نشان‌دهندهٔ همراهی و هماهنگی بین نگرش و زمینهٔ کلان اجتماعی و فرهنگی جامعه است و احساس رضایت و کیفیت زندگی را ایجاد می‌کند. سؤال پژوهش حاضر این است که نگرش جنسیتی چه تأثیری بر ابعاد مختلف رضایت از زندگی و کیفیت زندگی ذهنی زنان و مردان دارد.

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

بهرامی و همکاران (۱۳۹۰) نگرش به نقش جنسیتی و رابطهٔ آن با رضایت از زندگی را در بین کارمندان شهر زنجان بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که نمرهٔ نگرش به برابری جنسیتی در بین زنان بیش از مردان بوده است. همچنین بین رضایت از زندگی و برابری جنسیتی همبستگی مثبت معنادار وجود داشته و بین پذیرش ویژگی‌های کلیشه‌ای جنسیتی و رضایت از زندگی همبستگی منفی وجود داشته است.

میرزایی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود کیفیت زندگی زنان متأهل شهر تبریز را با استفاده از پرسش‌نامهٔ کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی در ابعاد سلامت جسمانی، سلامت روانی، سلامت ارتباط اجتماعی، سلامت محیطی بررسی کردند. نتایج نشان داد که زنان شاغل از زنان خانه دار کیفیت زندگی بهتری دارند و هرچه تحصیلات زنان بالاتر باشد، کیفیت زندگی آنها نیز افزایش می‌یابد؛ به علاوه، در خانواده‌هایی که شوهران دارای تحصیلات و درآمد بالاتر هستند، کیفیت زندگی زنان نیز بهبود می‌یابد. بین میزان درآمد زن، تعداد افراد خانواده، تعداد سال‌های زندگی مشترک و نوع شغل شوهر با کیفیت زندگی زنان رابطهٔ معنی‌داری دیده نشده است.

صادقی فسایی و میرحسینی (۱۳۹۵) در پژوهشی کیفیت زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران را با روش کیفی بررسی

خواهند داشت. این نگرش‌ها، مبنای تفسیر واقعیت‌های اجتماعی و خانودگی است و براساس آن با این واقعیت‌ها مواجه می‌شوند، ارزیابی و قضاوت می‌کنند، تأیید یا رد می‌کنند و خوشحال یا ناراحت می‌شوند؛ براین اساس می‌توان پیش‌بینی کرد که کیفیت زندگی افراد یا به عبارتی ارزیابی از زندگی و رضایت یا عدم رضایت از آن متأثر از نگرش جنسیتی آنها باشد.

رضایت از زندگی از شاخص‌های مهم و سازندهٔ مفهوم کیفیت زندگی است. رضایت از زندگی بیان‌کنندهٔ نگرش فرد به جهانی است که در آن زندگی می‌کند. رضایت از زندگی گرایشی است که پیامدهای خاص خود را دارد و با مقولات مهم دیگر مانند بیگانگی، عدم اعتماد اجتماعی و بی‌هنجاری در ارتباط است (محسنی و صالحی، ۱۳۹۲: ۱۰). امروزه دربارهٔ کیفیت زندگی به‌عنوان عنصری کلیدی در سیاست‌گذاری و بررسی سیاست‌های حوزهٔ عمومی بحث می‌کنند و از آن به‌عنوان شاخص توسعه نام می‌برند (غفاری و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۰۸).

در چند دههٔ گذشته، کیفیت زندگی به‌عنوان هدف اصلی اجتماعی، سیاست ملی را در بسیاری از کشورهای اروپایی هدایت کرده است. مفهوم کیفیت زندگی جایگزین ایدهٔ ثروت به‌عنوان هدف غالب توسعهٔ اجتماعی شده است. مفهوم بسیار گسترده و چندبعدی کیفیت زندگی، چشم‌انداز توسعهٔ اجتماعی را نه تنها با در نظر گرفتن جنبه‌های اقتصادی، بلکه نگرانی‌های اجتماعی و زیست‌محیطی گسترش داده است. امروزه مفهوم کیفیت زندگی احتمالاً برجسته‌ترین و پرکاربردترین چارچوب نظری برای ارزیابی شرایط زندگی در جامعه است (Berger-Schmitt, 2002: 403).

نگرش‌های جنسیتی در جوامع مختلف تأثیرات متفاوتی بر رضایت از زندگی و کیفیت زندگی داشته است. به نظر می‌رسد تأثیر این نگرش‌ها تابع زمینهٔ اجتماعی و فرهنگی جامعه است؛ بدین معنا که احتمالاً نگرش‌های همراستا با زمینهٔ فرهنگی اجتماعی موجب رضایت و افزایش کیفیت زندگی می‌شود. برعکس نگرش‌های متباین با زمینهٔ فرهنگی و اجتماعی جامعه باعث ایجاد فشار و نارضایتی و در نهایت کاهش کیفیت زندگی می‌شود. احتمالاً نگرش برابری طلب در

تس رومر^۶ و همکاران (2008) با استفاده از داده‌های پیمایش جهانی ارزش‌ها و مقایسه ۵۷ کشور و تقسیم آنها به دو دسته موافق و مخالف نابرابری جنسیتی به این نتیجه رسیدند که در کشورهایی که نابرابری جنسیتی پذیرفته شده است، برابری واقعی جنسیتی در بازار کار با سطح پایین تری از بهزیستی ذهنی در زنان در مقایسه با مردان همراه است؛ اما در کشورهایی که نابرابری جنسیتی رد شده است، برابری واقعی جنسیتی در بازار کار به سطح بالاتری از بهزیستی ذهنی در زنان در مقایسه با مردان منجر می‌شود. متغیر بهزیستی ذهنی با دو متغیر رضایت از زندگی به‌طور کلی و ارزیابی از وضعیت سلامتی ایجاد شده است.

نگ^۷ و همکاران (2009) تفاوت‌های جنسیتی در رضایت زناشویی و رضایت از زندگی را در نمونه‌ای متشکل از ۴۲۵ مرد و زن چینی مالزیایی بررسی کردند. مطابق با یافته‌ها مردان سطوح بالاتری از رضایت زناشویی را در مقایسه با زنان گزارش می‌دهند؛ درحالی‌که تفاوت‌های جنسیتی در رضایت از زندگی یافت نشد. نتایج رگرسیون سلسله‌مراتبی نشان داد که رضایت زناشویی به‌طور معنی‌داری رضایت از زندگی را برای هر دو مردان و زنان پیش‌بینی می‌کند؛ اما تأثیر آن برای زنان بیشتر بود.

نتایج پژوهش مینوت^۸ و همکاران (2010) درخصوص ایدئولوژی جنسیتی، تضاد کار و خانواده و رضایت زناشویی نشان داد که در بین زنانی که ایدئولوژی جنسیتی برابرطلبانه‌تری دارند، رابطه منفی قوی‌تری بین تعارض کار و خانواده و رضایت زناشویی وجود دارد؛ به‌عبارت‌دیگر، هرچه این تعارض بیشتر باشد، رضایت زناشویی آنها کمتر می‌شود. نتایج همچنین مؤید تأثیر متقابل ایدئولوژی‌های جنسیتی مردان و زنان بر رضایت زناشویی مردان بود؛ به‌طوری‌که میزان تأثیر ایدئولوژی جنسیتی همسر بر رضایت زناشویی مردان، به ایدئولوژی جنسیتی خود مرد نیز بستگی دارد. این نشان می‌دهد که تعامل بین ایدئولوژی‌های جنسیتی زوجین در تعیین رضایت زناشویی مردان نقش مهمی دارد. مردان

کردند. براساس نتایج این پژوهش بسیاری از زنان «کارهای خانه را تکراری و یکنواخت می‌دانند و احساس جدایی از اجتماع، افسردگی و انزوا دارند؛ بنابراین، کارخانه‌داری را خلاق و ارضاکنده نمی‌دانند و حال آنکه عده دیگری از زنان، خانه‌داری را مثبت ارزیابی می‌کنند؛ زیرا معتقدند که انعطاف‌پذیری و خودمختاری در آن وجود دارد و موجب ارتباط و رسیدگی بیشتر به همسر و فرزندان می‌شود... درک و تصور زنان از خانه‌داری، نقش مهمی در میزان رضایتشان از خانه‌داری و ارزیابی آنها از سطح کیفیت زندگی‌شان دارد (صادقی فسایی و میرحسینی، ۱۳۹۵: ۴۶).

یافته‌های پژوهش سعیدی^۱ (2024) در یکی از مناطق شهر مشهد روابط معنی‌داری بین نگرش‌ها به نقش‌های جنسیتی و سبک‌های هویتی با رضایت زناشویی نشان می‌دهد. بدین صورت که افرادی که نگرش‌های برابرطلبانه به نقش‌های جنسیتی دارند، سطوح بالاتری از رضایت زناشویی را تجربه کرده‌اند. برعکس، کسانی که به نقش‌های جنسیتی سنتی پایبند هستند، بیشتر احتمال دارد سطوح پایین‌تری از رضایت زناشویی را تجربه کنند.

پیشینه خارجی

نتایج پژوهش فاورز^۲ (1991) برخلاف تحقیقات قبلی نشان داد که مردان از ازدواج خود تا حدودی رضایت بیشتری در مقایسه با زنان دارند. توزیع ناعادلانه وظایف خانگی و مسئولیت‌ها می‌تواند منجر به نارضایتی در هر دو جنس شود؛ اما تأثیرات آن بر زنان به مراتب بیشتر است.

نتایج پژوهش لی^۳ و ببلرز^۴ (1993) براساس داده‌های پیمایش ملی خانوارها و خانواده‌ها^۵ در ایالات متحده نشان داد زوجینی که نگرش‌های غیرسنتی به زندگی خانوادگی دارند، از ازدواج خود کمتر راضی هستند. تأثیر نگرش‌ها بر رضایت زناشویی، باتوجه به نقش‌های جنسیتی واقعی که زوجین انجام می‌دهند، متفاوت نیست.

¹ Saeedi

² Fowers

³ Lye

⁴ Biblarz

⁵ National Survey of Families and Households

⁶ Tesch-Römer, C.

⁷ Ng

⁸ Minnotte

نمونه‌های غیربالینی مبتنی بر جامعه نشان‌دهنده وجود نداشتن تفاوت‌های جنسیتی معنادار در میان زوج‌ها در جمعیت عمومی بود. تحلیل‌های تعدیل‌کننده اضافی نشان داد که همچنین هیچ تفاوت جنسیتی وجود نداشت، زمانی که سطوح رضایت زناشویی زن و شوهر با هم (یعنی داده‌های دوگانه) مقایسه شدند.

کیان^۶ و سایر^۷ (2016) با استفاده از داده‌های پیمایش اجتماعی شرق آسیا در سال ۲۰۰۶ ارتباط رضایت زناشویی با تقسیم کار خانگی و ایدئولوژی جنسیتی را در چهار جامعه شرق آسیا: چین شهری، ژاپن، کره جنوبی و تایوان بررسی کردند. در مقایسه با زنان و مردان متأهل ژاپنی و کره‌ای، زوج‌های چینی و تایوانی از ازدواج خود راضی‌تر بودند و تقسیم کار خانگی برابرطلبانه‌تری داشتند؛ اما هم‌زمان ایدئولوژی‌های جنسیتی کمتر برابرطلبانه‌ای داشتند. تحلیل‌های چندمتغیره نشان داد که سهم نسبی کارهای خانه با رضایت زناشویی برای مردان ژاپنی و کره‌ای و همچنین زنان کره‌ای و تایوانی ارتباط منفی داشت. ایدئولوژی جنسیتی برابرطلبانه تنها در میان زنان تایوانی با رضایت زناشویی پایین‌تر مرتبط بود؛ علاوه بر این، ارتباط منفی بین کار خانگی و رضایت زناشویی برای زنان تایوانی که ایدئولوژی‌های جنسیتی برابرطلبانه‌تری داشتند، برجسته‌تر بود.

نتایج پژوهش چتینکایا^۸ و گنکدوگان^۹ (2017) نشان داد نگرش‌های نقش جنسیتی به‌طور معنادار و مثبتی با کیفیت زناشویی^{۱۰} رابطه دارد. علاوه بر نگرش‌های نقش جنسیتی، رضایت از زندگی هم با کیفیت زناشویی رابطه معنی‌دار و مثبت داشته است. همچنین رضایت زناشویی و رضایت از زندگی با هم رابطه معنادار داشته‌اند. زنان به‌طور معناداری نگرش نقش جنسیتی مدرن‌تر و همچنین رضایت از زندگی بالاتری در مقایسه با مردان داشته‌اند؛ اما بین آنها از نظر کیفیت زناشویی تفاوت معناداری وجود نداشته است.

سلطان‌پناه^{۱۱} و همکاران (2017) در مطالعه‌ای رابطه بین

از نظر ایدئولوژی جنسیتی، نگرش سنتی‌تری در مقایسه با زنان داشتند.

نتایج پژوهش راکونا^۱ (2010) در یک زمینه آفریقایی اهمیت نگرش‌های نقش جنسیتی و حمایت همسر را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های کلیدی رضایت زناشویی و صمیمیت در مقایسه با سن و جنسیت نشان می‌دهد؛ یعنی افرادی که امتیاز بالایی در حمایت همسر و نگرش‌های نقش جنسیتی برابرطلبانه گزارش کردند، امتیاز بالایی نیز در رضایت زناشویی و صمیمیت گزارش کردند.

تانیکوچی^۲ و کافمن^۳ (2014) با استفاده از داده‌های پیمایش اجتماعی عمومی ژاپن ارتباط بین نگرش‌های نقش جنسیتی، صحبت از مشکلات^۴ و رضایت زناشویی را بررسی کردند. آنها دریافتند که اعتقاد به برابری گرای جنسیتی با رضایت زناشویی بالاتر برای مردان مرتبط است، درحالی‌که با رضایت زناشویی زنان ارتباط منفی دارد. صحبت بیشتر از مشکلات با رضایت زناشویی بالاتر برای هر دو جنس همراه است. صحبت درباره مشکلات در گروه زنان به‌طور چشمگیری میانجی ارتباط بین نگرش‌های نقش جنسیتی و رضایت زناشویی است. در مقایسه با زنان دارای نگرش جنسیتی سنتی، زنان برابری‌طلب گفت‌وگوهای کمتری درباره مشکلات دارند و بنابراین رضایت زناشویی کمتری را تجربه می‌کنند.

جکسون^۵ و همکاران (2014) با هدف آزمون این فرضیه که زنان رضایت زناشویی کمتری از مردان تجربه می‌کنند، یک فراتحلیل انجام دادند. در مجموع ۲۲۶ مطالعه با نمونه مستقل با مجموع ۱۰۱،۱۱۰ شرکت‌کننده در این فراتحلیل گنجانده شدند. نتایج کلی نشان‌دهنده تفاوت‌های جنسیتی معنادار، اما بسیار کوچک در رضایت زناشویی بین زنان و شوهران بود؛ به‌طوری‌که زنان کمی کمتر از شوهران راضی بودند؛ با این حال، تحلیل‌های تعدیل‌کننده نشان داد که این تفاوت به دلیل گنجاندن نمونه‌های بالینی است. اندازه اثر برای

⁶ Qian

⁷ Sayer

⁸ Çetinkaya

⁹ Gençdoğan

¹⁰ Marital Quality

¹¹ Soltanpanah

¹ Rakwena

² Taniguchi

³ Kaufman

⁴ Troubles Talk

⁵ Jackson

جنسیتی، کیفیت ارتباط و رضایت زناشویی را در زوج‌های کره‌ای بررسی کرد. نتایج این پژوهش نشان داد که زنان از مردان، نگرش جنسیتی برابرطلبانه‌تری دارند؛ درحالی‌که مردان از کیفیت ارتباط و رضایت زناشویی بالاتری برخوردارند. مردان برابرطلب از ارتباط و ازدواج خود راضی‌تر هستند؛ اما زنان برابرطلب در زمینه جامعۀ کره چنین نیستند.

چن^۴ و همکاران (2023) در پژوهشی تأثیر نابرابری جنسیتی بر بهزیستی زندگی و نقش نگرش‌های جنسیتی بر این رابطه را بررسی کردند. تحلیل‌های چندسطحی نشان داد که بزرگسالان در استان‌هایی با سطوح بالاتر نابرابری جنسیتی، بهزیستی ذهنی کمتری داشته‌اند؛ علاوه‌براین، این ارتباط نه‌تنها در میان زنان، بلکه در میان مردان نیز وجود داشت. این مطالعه همچنین نشان داد نابرابری جنسیتی بیشتر با احساس رضایت کمتر در بزرگسالان مرتبط است که این ارتباط از طریق نگرش‌های کمتر برابری طلبانه به نقش‌های جنسیتی برای هر دو جنس، زنان و مردان، میانجیگری می‌شود.

چن و ژانگ^۵ (2024) تفاوت‌های جنسیتی در رابطه بین نگرش‌های نقش جنسیتی و خوشبختی را بررسی کردند. مسئله از نظر آنها این بود که به‌طور شهودی انتظار می‌رود زنان از برابری جنسیتی خوشحالی بیشتری تجربه کنند؛ درحالی‌که مردان ممکن است با کاهش مزایا به دلیل کاهش ستم جنسیتی مواجه شوند؛ باین‌حال، داده‌ها در چین به‌طور شگفت‌انگیزی نشان دادند که مردان از برابری جنسیتی خوشحالی بیشتری در مقایسه با زنان به دست می‌آورند. این پدیده بیشتر در کشورهای رخ می‌دهد که برابری جنسیتی به دست آمده است و به‌عنوان پارادوکس برابری جنسیتی شناخته می‌شود؛ درحالی‌که در کشورهای درحال‌گذار نسبتاً نادر است. محققان ضمن استفاد از داده‌های مقطعی پیمایش اجتماعی عمومی چین با ۱۰ شرکت‌کننده مصاحبه انجام دادند. نتایج نشان داد که در زمینه اجتماعی و فرهنگی چین، احساس خوشبختی با نگرش‌های برابری طلبانه جنسیتی افزایش می‌یابد و مردان افزایش بیشتری را تجربه می‌کنند؛ اما زنان با ارزش‌های

نقش‌های جنسیتی برابری طلبانه، رضایت از نقش‌های جنسیتی و رضایت از زندگی را در میان زنان در دو زمینه فرهنگی، کردستان در عراق و نروژ، بررسی کردند. نگرش‌های جنسیتی برابری طلبانه به‌طور قوی‌تری رضایت از نقش‌های جنسیتی را در نروژ در مقایسه با کردستان پیش‌بینی کردند؛ اما رضایت از نقش‌های جنسیتی، رضایت از زندگی را در هر دو فرهنگ پیش‌بینی کرد. نتایج همچنین تأثیر نگرش‌های برابری طلبانه بر رضایت از زندگی را نشان داد.

پارک^۱ و همکاران (2018) مطالعه‌ای با هدف شناسایی الگوهای نگرش نقش جنسیتی در میان مردان و زنان مسن و بررسی تأثیر این الگوها بر کیفیت زناشویی آنها با استفاده از داده‌های پیمایش ملی خانواده کره انجام دادند. نتایج نشان داد در گروه مردان مسن، تأثیرات الگوهای نگرش نقش جنسیتی بر رضایت زناشویی و تعارض زناشویی معنی‌دار بود؛ افرادی که الگوی نگرش نقش جنسیتی تا حدودی برابرطلبانه داشتند، سطوح بالاتری از رضایت زناشویی و سطوح پایین‌تری از تعارض زناشویی را در مقایسه با افرادی که الگوی نگرش نقش جنسیتی سنتی داشتند، گزارش کردند؛ اما تأثیرات الگوهای نگرش نقش جنسیتی بر رضایت زناشویی و تعارض زناشویی برای زنان مسن معنی‌دار نبودند.

کائو^۲ و همکاران (2019) براساس داده‌های ملی مطالعات پانل خانواده چین که داده‌ها را از زن و نیز از شوهر جمع‌آوری می‌کند، تأثیرات نگرش‌های جنسیتی بر رضایت زناشویی را بررسی کردند. محققان در این پژوهش چهار گروه را شناسایی و از هم تفکیک کردند: گروه «زن مدرن و مرد سنتی»؛ گروه «زن سنتی و مرد مدرن»؛ گروه «کودک‌محور» و گروه «زن سنتی و مرد سنتی». به‌طورکلی، شوهران در گروه همگن رضایت بالاتری در مقایسه با کسانی گزارش کردند که در گروه‌های ناهمگن بودند. درحالی‌که زنان در گروه «زن مدرن و مرد سنتی» رضایت کمتری را در مقایسه با کسانی گزارش کردند که در گروه‌های دیگر بودند.

یو^۳ (2020) در پژوهش خود روابط بین نگرش‌های

¹ Park

² Cao

³ Yoo

⁴ Chen

⁵ Zhang

رضایت از زندگی در زنان در مقایسه با مردان منجر می‌شود. پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که زنان از مردان برابرخواهی جنسیتی بالاتری داشته‌اند (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۰؛ Minnotte et al., 2020; Çetinkaya & Gençdoğan, 2017)؛ اما مردان برابرطلب از ازدواج خود رضایت بیشتری در مقایسه با زنان داشته‌اند (Yoo, 2020; Park et al., 2018).

نتایج پژوهش‌ها درخصوص میزان رضایت از زندگی در بین زنان و مردان متفاوت بوده است. در برخی، مردان رضایت بیشتری از زندگی (Chen & Zhang, 2024) و رضایت زناشویی بالاتری داشته‌اند (Yoo, 2020; Fowers, 1991; Ng et al., 2009). حال آنکه در برخی دیگر زنان رضایت از زندگی بالاتری در مقایسه با مردان داشته‌اند (Çetinkaya & Gençdoğan, 2017). در دسته‌ای دیگر از پژوهش‌ها تفاوت جنسیتی در رضایت از زندگی مشاهده نشده است (Ng et al., 2014; Jackson et al., 2009).

چارچوب نظری

در نظریه‌های حوزه خانواده می‌توان دو دیدگاه متباین را درخصوص تأثیر نقش‌های جنسیتی بر رضایت از زندگی و کیفیت زندگی از هم متمایز کرد؛ از یک طرف کارکردگرایانی نظیر پارسنز معتقدند «تنها باوجود تقسیم نقش براساس جنس و همچنین تقسیم نقش براساس نقش‌هایی که جنبه‌ابزاری (مردانه) و نقش‌هایی که جنبه‌بیانگر (زنانه) دارند، امکان بقا و همبستگی خانواده به وجود می‌آید. در این تقسیم نقش حدود وظایف هریک از والدین مشخص شده تا از اغتشاش نقش‌ها و از ایجاد یک وضعیت رقابتی در خانواده که فرضاً می‌تواند ناشی از دخالت زن در فعالیت‌های شغلی باشد و درنهایت به ازهم‌پاشیدگی خانواده خواهد رسید جلوگیری نماید» (اعزازی، ۱۳۸۲: ۷). شلسکی صاحب‌نظر دیگر جامعه‌شناسی خانواده، «نابرابری میان زن و مرد در خانواده و عدم اشتغال به کار زنان را نیز جزء عوامل ثبات خانواده در نظر گرفته و به‌صورت مثبت ارزشیابی می‌کند. به‌خصوص درباره‌اشغال به کار زنان معتقد است که با کارکردن زن در بیرون از خانه، امنیت و موجودیت خانواده که به‌وجودآورنده زیربنای معنوی رفتار است به خطر افتاده و سبب نابسامانی‌هایی در روابط اجتماعی

برابری طلبانه، برخلاف هم‌تایان سنتی خود، نسبت به نابرابری جنسی کمتر تحمل دارند و این امر احساس خوشبختی زنان را محدود می‌کند. برعکس، مردان چینی دارای تفکر برابری از طریق مزایایی مانند تسکین اقتصادی، کاهش مسئولیت‌های خانوادگی و ارزش‌های عاطفی مثبت خوشبختی بیشتری احساس می‌کنند.

جمع‌بندی پیشینه پژوهش

نتایج پژوهش‌ها درخصوص تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر رضایت از زندگی و رضایت زناشویی متفاوت بوده است. در برخی از پژوهش‌ها برابرخواهی جنسیتی تأثیر مثبت بر رضایت از زندگی (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۰؛ Soltanpanah, 2017) و رضایت زناشویی (Rakwena, 2010; Saeedi, 2024) داشته است. در برخی دیگر تأثیر منفی بر رضایت زناشویی داشته است (Çetinkaya & Gençdoğan, 2017; Minnotte et al., 1993; Taniguchi & Kaufman, 2014; Lye & Biblarz, 2020). پژوهش کائو و همکاران (2019) نشان داد که زنان در شرایطی که خود نگرش مدرن داشته باشند، اما همسر آنها سنتی باشد، رضایت پایین‌تری را در مقایسه با سایر زنان در شرایط متفاوت دیگر تجربه می‌کنند. پژوهش کیان و سایر (2016) نیز نشان داد کار خانگی در زنانی که ایدئولوژی برابرطلبانه دارند، تأثیر منفی بر رضایت از زندگی دارد؛ در این راستا پژوهش صادقی فسایی و میرحسینی (۱۳۹۵) نیز نشان داد که ارزیابی مثبت و منفی از کار خانه‌داری (که می‌تواند بیانگر نگرش جنسیتی باشد) در رضایت از خانه‌داری و کیفیت زندگی زنان خانه‌دار نقش دارد.

به نظر می‌رسد توضیحات تس رومر و همکاران (2008) می‌تواند تأثیرات متفاوت نگرش‌های جنسیتی بر رضایت از زندگی را توجیه کند. آنها معتقدند تأثیر نگرش جنسیتی بر رضایت از زندگی تابع شرایط و زمینه اجتماعی کلان جامعه است؛ بدین صورت که در کشورهای موافق نابرابری جنسیتی (دارای نگرش مردسالار)، برابری واقعی جنسیتی در بازار کار با سطح پایین‌تری از رضایت از زندگی در زنان در مقایسه با مردان همراه است؛ اما در کشورهای مخالف نابرابری جنسیتی، برابری واقعی جنسیتی در بازار کار به سطح بالاتری از

درون خانواده می‌گردد» (اعزازی، ۱۳۸۲: ۷۸).

درحالی‌که تفکیک نقش برای پارسونز تکمیل متقابل و کارکردی بود، برای فمینیست‌ها منشأ نابرابری قدرت، وابستگی و رنج زنان است (ریترز، ۱۳۷۴: ۴۷۶). فمینیست‌ها حتی به استفاده از واژه «نقش» اعتراض می‌کنند؛ زیرا این واژه ضمن فرض وجود نقش‌های زنانه و مردانه به رابطه کارکردی و مکمل بین زندگی‌های مردان و زنان اشاره دارد و روابط همزیستی بین زنان و مردان را فرض می‌کند؛ درحالی‌که به موضوع قدرت و برتری بی‌توجه است (Risman, 2018; Chafetz, 2006: 14). این در حالی است که «بسیاری از نویسندگان فمینیسم نشان دادند نابرابری قدرت در روابط خانوادگی بدان معناست که برخی اعضا بیش از دیگران نفع می‌برند» (گیدنز و ساتن، ۱۳۹۵: ۵۵۶).

دیدگاه دیگری که می‌تواند به تبیین و توضیح تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر رضایت از زندگی و کیفیت زندگی کمک کند، دیدگاه کنش متقابل نمادین است. این دیدگاه بر معنا، تعریف و تفسیر افراد از واقعیت تأکید دارد، نه بر واقعیت فی‌نفسه؛ این بدان معناست که از دیدگاه این تئوری، شرایط واقعی، یعنی برابر یا نابرابر بودن نقش‌های جنسیتی اهمیت ندارد و نمی‌تواند بر کیفیت زندگی و رضایت از زندگی افراد تأثیرگذار باشد، بلکه تعریف و تفسیر افراد از این شرایط به‌عنوان شرایط عادی، تحمل‌پذیر یا بغرنج و تحمل‌ناپذیر اهمیت دارد. در این دیدگاه «اگر انسان‌ها موقعیت‌ها را واقعی تعریف کنند، در آن صورت پیامدهای این موقعیت‌ها نیز واقعی خواهند بود» (ریترز، ۱۳۷۹: ۲۸۷)؛ به همین دلیل در پژوهش حاضر نه نقش‌های جنسیتی به‌عنوان امری واقعی، بلکه نگرش‌های جنسیتی به‌عنوان باور، اعتقاد و تفسیر فرد از واقعیت، تعیین‌کننده رضایت از زندگی و کیفیت زندگی فرض شده است.

نگرش‌ها و ایدئولوژی‌های جنسیتی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در سطوح مختلف تحلیل بر جامعه تأثیر می‌گذارند. در سطح فردی، این ایدئولوژی‌ها بر رفتار، انتخاب‌ها و باورها تأثیر می‌گذارند و حتی تعصبات شناختی

قوی و خودتحقق‌یابنده^۱ درباره قابلیت‌ها و توانمندی‌های زنان و مردان تولید می‌کنند. در سطح تعاملی و اجتماعی، از تولید، بازتولید و مشروعیت‌بخشی به روابط و نهاد‌های جنسیتی حمایت می‌کنند که نابرابری را تداوم می‌بخشند (Chatillon et al., 2018: 219)؛ در این راستا ممکن است برای اقدامات و نمایش‌های متناسب با جنسیت، پاداش و برای فعالیت‌ها و نمایش‌های نامتناسب با جنسیت، مجازات در نظر گرفته شود. رضایت از زندگی محصول عدم شکاف یا گسست بین آرزوها و خواسته‌ها با امکان رسیدن به آنها است. دورکیم معتقد است «هیچ موجود زنده‌ای نمی‌تواند شادمان باشد یا حتی به زندگی ادامه دهد، مگر اینکه نیازهایش به حد کافی متناسب با امکاناتش باشد؛ به عبارت دیگر، اگر بیش از امکاناتش بخواهد یا صرفاً چیز دیگری طلب کند، به‌طور ممتد خواست‌هایش سرکوب می‌شود و نمی‌تواند بدون درد و رنج کار خود را به‌خوبی انجام دهد» (دورکیم، ۱۳۸۹: ۲۹۰). امکانات شامل امکانات فردی و نیز اجتماعی است. موضوع در سطح فردی روشن است؛ اما در سطح اجتماعی می‌تواند شامل توقعات و امکاناتی باشد که جامعه اساساً قادر به فراهم کردن آنها نباشد یا به دلایل فرهنگی و اجتماعی اساساً با آنها مخالف باشد. بیشتر درخواست‌ها و انتظارات افراد دارای گرایش‌ها و نگرش‌های مدرن در جوامع سنتی از این نوع است.

مرتن نیز نارضایتی، رفتار ناهنجار و پیامدهایی از این قبیل را «نشانه از هم‌گسیختگی بین آرزوهای معین فرهنگی و شیوه‌های ساختاری‌شده اجتماعی در جهت رسیدن به این آرزوها دانست» (مرتون، ۱۳۷۸: ۴۳۴). از نظر اینگلهارت رضایت محصول دستیابی به اهداف است. «انسان موجودی هدفمند است و تا زمانی که به آنچه می‌خواهد دست نیابد، احساس رضایت نمی‌کند...» (اینگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴۱) «احساس سعادت بازتاب توازن میان آرزوهای شخص و وضعیت او می‌باشد.» (اینگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴۲)

باتوجه به نظرات بالا می‌توان گفت رابطه نگرش‌های جنسیتی و کیفیت زندگی تابع شرایط کلان اجتماعی و

¹ Self-fulfilling

اجتماعی جامعه، به دلیل نقش‌های جنسیتی (Eagly & Wood, 2012) و انتظارات جنسیتی (Risman, 2018: 23) توزیع نابرابری بین زنان و مردان دارد. انتظارات جنسیتی در هر نقش اجتماعی وجود دارد. براساس این انتظارات، یک رفتار در یک نقش اجتماعی، توسط زنان تفسیر و پیامد اجتماعی متفاوتی به انجام همان رفتار در همان نقش توسط مردان خواهد داشت. «زنانی که وارد نقش‌های مردانه می‌شوند، با ناسازگاری فرهنگی بین باورهای مردم درباره آنچه برای موفقیت در آن نقش‌ها لازم است و تصورات قالبی مربوط به ویژگی‌های زنان دست‌وپنجه نرم می‌کنند؛ در نتیجه، حتی زنان بسیار واجد شرایط ممکن است قضاوت شوند که فاقد ویژگی‌های لازم برای موفقیت هستند (Eagly & Wood, 2012: 470). زنان به دلیل انتظارات نقش جنسیتی و محدودیت‌های اجتماعی ناشی از آن، فشار بیشتری برای انطباق با نقش‌های سنتی جنسیتی احساس کنند که این موضوع می‌تواند بر رضایت آنها از زندگی تأثیر منفی بیشتری در مقایسه با مردان بگذارد.

روش پژوهش

این پژوهش با استفاده از تحلیل ثانویه داده‌های پیمایش ملی خانواده (فیضی و ابراهیمی، ۱۳۹۷) انجام شده است. جامعه آماری این طرح ملی، مجموع افراد بالای ۱۵ سال خانوارهای معمولی ساکن در مناطق شهری کل کشور در سال ۱۳۹۷ است و از روش نمونه‌گیری دورمرحله‌ای استفاده شده است. در این روش ابتدا با مراجعه به مرکز آمار ایران و با نمونه‌گیری از کلیه بلوک‌های شهری شهرهای کشور، ۸۳۴ بلوک به روش نمونه‌گیری با احتمال متناسب با اندازه انتخاب شدند. در مرحله بعد، در هر یک از این بلوک‌ها با استفاده از فهرست‌برداری از مکان‌ها و خانوارها و نمونه‌گیری سیستماتیک خطی از آنها (با مبدأ نمونه‌گیری ۵ و فاصله نمونه‌گیری ۱۰)، ۶ فرد واجد شرایط (۳ مرد و ۳ زن) برای مصاحبه انتخاب شدند. حجم نمونه ۵۰۳۶ نفر بوده و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از تبلت و مصاحبه حضوری در درب منازل در فاصله زمانی اوایل خرداد تا اوایل مرداد ۱۳۹۷ انجام شده است.

فرهنگی جامعه هم هست، همچنان که رابطه نگرش و رفتار نیز تابع زمینه اجتماعی است (Baron & Branscombe, 2012)؛ بدین معنا که نگرش‌های جنسیتی در جوامع مختلف بسته به سطح توسعه‌یافتگی، فردگرا/جمع‌گرا بودن و ارزش‌های فرهنگی متفاوتی که دارند، تأثیرات متفاوتی بر کیفیت زندگی خواهند داشت^۱. هرگاه نگرش‌ها، اهداف یا خواسته‌های افراد متناسب و منطبق با امکانات و مقتضیات جامعه باشد، طبیعتاً دستیابی به آنها میسر و ممکن خواهد شد و موجب رضایت و ارزیابی مثبت از کیفیت زندگی خواهد شد. برعکس، هرگاه این خواسته‌ها و اهداف خارج از مقتضیات و امکانات و شرایط جامعه باشد، دستیابی به آنها دشوار یا غیرممکن خواهد شد. این محرومیت یا عدم دستیابی به اهداف خواسته‌ها موجب نارضایتی و کیفیت پایین زندگی خواهد شد؛ براین اساس می‌توان این فرضیه را مطرح کرد که افرادی که نگرش جنسیتی سنتی دارند، قاعدتاً در جامعه عمدتاً سنتی ایران^۲ شکافی بین نگرش‌ها و خواسته‌های خود و انتظارات اجتماعی و فرهنگی نمی‌بینند و احساس پذیرش و تأیید بیشتری می‌کنند؛ بنابراین، احساس رضایتمندی خواهند داشت؛ اما افرادی که طرفدار برابری زن و مرد هستند و نگرش‌های مدرن دارند در تقابل با هنجارها و انتظارات اجتماعی و فرهنگی قرار دارند و ممکن است در دستیابی به اهداف خود با موانع اجتماعی و فرهنگی روبه‌رو شوند و با تبعیض، انگ و طرد اجتماعی مواجه شوند و به همین دلیل رضایتمندی و کیفیت زندگی پایین‌تری دارند.

بالاین حال فشار، انگ و طرد اجتماعی ناشی از همراستابودن نگرش‌های جنسیتی با زمینه فرهنگی و

^۱ در این راستا پژوهش‌ها نشان داده‌اند که در آمریکای شمالی شادکامی با موفقیت شخصی و نیز با عزت نفس مرتبط است؛ درحالی‌که، در آسیای شرقی شادکامی مشروط به هماهنگی اجتماعی است (Sirgy, 2021: 99).

^۲ در پاسخ به این سؤال که «وقتی شغل کمیاب است، مردان باید بیش از زنان حق شغل داشته باشند» ۲۲٫۷ درصد از ایرانیان در مقایسه با ۹۴٫۳ درصد ایسلندی‌ها، ۹۳٫۴ درصد سوئدی‌ها، ۸۱٫۹ درصد آمریکایی‌ها، ۸۳٫۸ درصد هلندی‌ها، ۶۸ درصد فرانسوی‌ها با این گویه مخالف بوده‌اند (Tesch-Römer et al., 2008)؛ دراین خصوص همچنین ر.ک به اینگلهارت

۱۳۹۸: ۱۸). نگرش‌های نقش جنسیتی، باورهای فردی یا اجتماعی درباره نقش‌ها و ویژگی‌های زنان و مردان در خانه، محل کار و جامعه هستند (Yoo, 2020). نگرش‌های نقش جنسیتی سنتی اشاره دارد بر اینکه مردان و زنان باید نقش‌های متمایزی را ایفا کنند، به‌ویژه شوهر به‌عنوان نان‌آور و همسر به‌عنوان خانه‌دار یا مراقب. برعکس، نگرش‌های نقش جنسیتی برابرطلب به نگرش‌های انعطاف‌پذیر و برابر اشاره دارند که در آن مردان و نیز زنان می‌توانند نقش‌های تأمین‌کننده درآمد و خانه‌دار یا مراقب^۴ را ایفا کنند (Yoo, 2020).

شاخص نگرش جنسیتی از ترکیب و محاسبه میانگین نمرات ۹ گویه به شرح زیر ایجاد شده است. آلفای کرونباخ این شاخص ۰/۷۲ است:

۱- نان‌آور خانه باید حتماً مرد باشد؛

۲- در خانه حرف اول و آخر را باید مرد بزند؛

۳- مردان می‌توانند چند همسر داشته باشند.

۴- تا چه اندازه با کار زنان در بیرون از خانه موافق یا

مخالفید؟

۵- زنان در تصمیم‌گیری‌های خود احساساتی عمل

می‌کنند؛ بنابراین، نمی‌توانند به‌خوبی مردان تصمیم بگیرند؛

۶- مردان رئیس خانواده هستند و زنان در تصمیم‌گیری‌ها

باید از آنها تبعیت کنند؛

۷- زنان برای مدیریت امور داخلی خانه و مردان برای

مدیریت امور اقتصادی و مسائل بیرون از خانه مناسب هستند؛

۸- بعضی‌ها معتقدند زنان نیز باید مثل مردان حق طلاق

داشته باشند. شما با این موافقت یا مخالف؟

۹- بعضی‌ها معتقدند زن‌ها هم باید مثل مردان در تأمین

مخارج خانواده سهیم باشند. شما با این نظر موافقت یا

مخالفت؟

دامنه نمرات این شاخص بین ۰ و ۴ قرار دارد. پاسخ‌گویان براساس نمره‌ای که از این شاخص کسب کرده‌اند به یکی از سه دسته دارای نگرش سنتی یا مردسالار (نمرات ۰ تا ۳،۳۳)، بینابین (نمرات ۱،۳۴ تا ۲،۶۷) و نگرش مدرن یا برابری‌طلب (نمرات ۲،۶۸ تا ۴) تقسیم شده‌اند.

برای بررسی اعتبار ابزار سنجش، پرسش‌نامه به همراه لیست مفاهیم، متغیرها و پرسش‌های مربوط به آنها توسط داوران، اعضای شورای علمی و مشاوران پژوهش (بیش ۱۰ نفر از متخصصان علوم اجتماعی) بررسی شده است؛ در نتیجه می‌توان گفت که شاخص‌ها، براساس نظر آنان، از اعتبار صوری برخوردار هستند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که شاخص‌های استفاده‌شده از اعتبار سازه‌ای برخوردارند. از حیث نظری و براساس نتایج پژوهش‌های پیشین انتظار می‌رود درصد بیشتری از زنان دارای نگرش‌های جنسیتی مدرن یا برابرطلب باشند. نتایج پژوهش (۳۷ درصد از زنان در برابر ۲۰ درصد از مردان دارای نگرش جنسیتی برابرطلب یا مدرن بوده‌اند) مطابق با این انتظار است و مؤید اعتبار سازه‌ای پژوهش است. برای تعیین پایایی، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. آلفای کرونباخ مقیاس نگرش جنسیتی ۰/۷۲ و آلفای کرونباخ مقیاس کیفیت زندگی ۰/۸۲ است. بزرگی ضریب آلفای مقیاس‌ها نشان‌دهنده آن است که پایایی و سازگاری درونی سنجه‌های به‌کارگرفته‌شده در حد قابل قبول و رضایت‌بخشی بالا است.

مفاهیم و متغیرهای پژوهش

نگرش جنسیتی: فیشرین^۱ و آیزن^۲ (76: 2011) نگرش را به عنوان تمایل یا گرایش نهفته^۳ برای پاسخ‌دادن با درجه‌ای از خوشایندی یا ناخوشایندی به یک موضوع تعریف می‌کنند. یکی از ویژگی‌های مهم نگرش این است که نگرش‌ها به‌طور ذاتی ارزیابی‌کننده هستند و به افراد موقعیتی در یک بُعد ارزیابی یکپارچه نسبت به یک موضوع نسبت می‌دهند. بُعدی که از منفی به مثبت و از طریق یک نقطه خنثی متغیر است. توافق گسترده‌ای بین نظریه پردازان و محققان معاصر که در تحقیقات بنیادی درباره نگرش‌ها مشغول به کار هستند، وجود دارد که ویژگی اساسی نگرش، بُعد ارزیابی دوقطبی آن است. نگرش آمادگی ذهنی و عصبی برای موضع‌گیری در مقابل موضوعات و موقعیت‌های مختلف است (سراج‌زاده و همکاران،

¹ Fishbein

² Ajzen

³ Latent Disposition or Tendency

⁴ Caregiver

کیفیت زندگی

در پژوهش حاضر کیفیت زندگی در بُعد ذهنی سنجش و اندازه‌گیری شده است. تاکنون شاخص‌های متعددی برای سنجش کیفیت زندگی ایجاد شده است، اما توافق عمومی در خصوص این شاخص‌ها وجود ندارد؛ اما همه محققان توافق دارند که کیفیت زندگی دارای دو وجه عینی و ذهنی است. در بُعد عینی میزان دسترسی به امکانات و رفاه و شرایط عینی زندگی بررسی می‌شود. در بُعد ذهنی نیز توافقی درباره معیارهای کیفیت زندگی وجود ندارد، اما اجماع کلی در این خصوص وجود دارد که کیفیت ذهنی، رضایتمندی از زندگی و ابعاد مختلف آن است (Schneider, 1976; Cummins, 1997; Sączewska-Sączewska-Piotrowska, 2022; خوراسگانی و کیان‌پور، ۱۳۸۴؛ لطفی، ۱۳۸۸؛ غفاری و امیدی، ۱۳۸۸ به نقل از صادقی فسایی و میرحسینی، ۱۳۹۵؛ غفاری و همکاران، ۱۳۹۱؛ محسنی و صالحی، ۱۳۹۲؛ ۱۰؛ فیروزجائیان و همکاران، ۱۳۹۴؛ مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران، ۱۳۹۸؛ کرمی و همکاران، ۱۴۰۰؛ صادقی و همکاران، ۱۴۰۲).

کامینز (1997) برای سنجش کیفیت زندگی در بُعد عینی و نیز در بُعد ذهنی، هفت محور را بررسی کرد شامل بهزیستی مادی، سلامت، بهره‌وری، صمیمیت، ایمنی، اجتماع و بهزیستی عاطفی است و کیفیت زندگی ذهنی را با استفاده از نمرات رضایت در حوزه‌های مختلف و وزن‌دهی اهمیت هر یک از این حوزه‌ها برای فرد اندازه‌گیری کرد.

کمپل و همکاران کیفیت زندگی را در یک معنای عمومی احساس سعادت تعریف کرده‌اند که در این تعریف احساس رضایت از زندگی شهری، رضایت از زندگی شغلی و رضایت از زندگی خانوادگی ارکان رضایت کلی از زندگی و در نتیجه احساس سعادت را به وجود می‌آورند (ربانی خوراسگانی و کیان‌پور، ۱۳۸۴: ۴۵).

ساجوسکا^۱ (2022) کیفیت زندگی ذهنی را با استفاده از مقیاس لیکرت ۷ نقطه‌ای از ۱= خیلی ناراضی تا ۷= خیلی راضی اندازه‌گیری کرد. در این شیوه اندازه‌گیری، با تمرکز بر ابعاد مختلف کیفیت زندگی این سؤال مطرح شد: آیا می‌توانید بگویید چقدر از جنبه‌های زیر در زندگی‌تان راضی هستید؟ ابعاد بررسی شده شامل کار، سطح زندگی، درآمد، زندگی

خانوادگی، تعادل کار و زندگی، سلامت، دسترسی به زیرساخت‌ها (ورزش، فرهنگ) و دسترسی به خدمات بهداشتی بودند.

کیفیت زندگی در ابعاد ذهنی، ادراک و ارزیابی افراد را از وضعیت زندگی خود منعکس می‌سازد و با استفاده از شاخص‌های ذهنی اندازه‌گیری می‌شود. براساس این روش زندگی به قلمروهای مختلفی تقسیم می‌شود و ترکیب میزان رضایت حاصل از هر یک از قلمروها، کیفیت کلی زندگی را نشان می‌دهد (صادقی و همکاران، ۱۴۰۲).

در پژوهش حاضر برای سنجش شاخص کیفیت زندگی در بُعد ذهنی، از ترکیبی از رضایت از زندگی در ۱۲ بُعد و همچنین یک سؤال برای سنجش رضایت از زندگی به‌طور کلی استفاده شده است. برای پاسخ به سؤال در خصوص میزان رضایت از هر کدام از این ابعاد، شش گزینه (شامل اصلاً، خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) به پاسخ‌گویان ارائه شد. ابعاد بررسی شده عبارت‌اند از: میزان رضایت از همسر، فرزندان، خانواده پدری، خانواده همسر، شغل، وضع سلامتی، وضع مالی، وضع مسکن، محله، شهر محل زندگی، رضایت از فامیل خود و رضایت از فامیل همسر. سؤال کلی با این عبارت بوده است: با این عنوان به‌طور کلی چقدر از زندگی‌تان راضی هستید؟ نمره بالاتر در این شاخص به معنای کیفیت زندگی بالاتر یا به عبارت دقیق‌تر ارزیابی مثبت‌تر از کیفیت زندگی است. آلفای کرونباخ شاخص کیفیت زندگی ۰.۸۲ است.

نتایج

از مجموع پاسخ‌گویان ۵۳،۳ درصد (۲۶۸۱ نفر) زن و ۴۶،۷ درصد (۲۳۴۶ نفر) مرد بوده‌اند. مطابق با اطلاعات جدول ۱، ۲۷ درصد زنان و ۳۲ درصد مردان در رده سنی ۱۵ تا ۲۹ سال بوده‌اند. ۴۸ درصد از زنان و ۴۱ درصد از مردان در رده سنی ۳۰ تا ۴۹ سال و در نهایت ۲۴ درصد از زنان و ۲۸ درصد از مردان در گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر بوده‌اند.

اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد که ۷۴ درصد از پاسخ‌گویان زن و ۶۵ درصد از مردان متأهل بوده‌اند و به ترتیب ۱۷ و ۳۲ درصد آنها مجرد یا به عبارت دقیق‌تر هرگز

¹ Sączewska

پاسخ‌گویان در زمان جمع‌آوری اطلاعات (سال ۱۳۹۷) نشان می‌دهد که حدود ۳۲ درصد از زنان و ۲۵ درصد از مردان درآمد خانوار خود را تا یک میلیون تومان در ماه اعلام کرده‌اند. درآمد ماهانه حدود ۴۲ درصد از پاسخ‌گویان بین ۱ تا ۲ میلیون تومان بوده است.

ازدواج نکرده بوده‌اند. درصد افراد شاغل در بین زنان ۱۲,۳ درصد و در بین مردان ۵۶,۵ درصد بوده است. حدود ۴۴ درصد از پاسخ‌گویان در شهرهای غیر از مراکز استان‌ها ساکن بوده‌اند، حدود ۴۱ درصد در مراکز استان و حدود ۱۵ درصد هم ساکن شهر تهران بوده‌اند. توزیع درآمد

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌گویان به تفکیک جنسیت

Table 1- Demographic Characteristics of Respondents by Gender

متغیرها	گروه‌ها	زن		مرد	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد
سن	۱۵-۲۹ سال	۷۲۹	۲۷,۳	۷۴۳	۳۱,۸
	۳۰-۴۹ سال	۱۲۹۲	۴۸,۳	۹۴۹	۴۰,۶
	۵۰ سال و بالاتر	۶۵۱	۲۴,۴	۶۴۷	۲۷,۷
	جمع	۲۶۷۲	۱۰۰	۲۳۳۹	۱۰۰
وضعیت تأهل	متاهل	۱۹۷۶	۷۳,۷	۱۵۳۵	۶۵,۴
	بی‌همسر بر اثر طلاق	۶۵	۲,۴	۳۹	۱,۷
	بی‌همسر بر اثر فوت	۱۷۹	۶,۷	۲۰	.۹
	هرگز ازدواج نکرده	۴۶۱	۱۷,۲	۷۵۱	۳۲
جمع	۲۶۸۱	۱۰۰	۲۳۴۶	۱۰۰	
وضعیت اشتغال	غیرشاغل	۲۳۴۱	۸۷,۷	۱۰۱۷	۴۳,۵
	شاغل	۳۲۹	۱۲,۳	۱۳۲۱	۵۶,۵
	جمع	۲۶۷۰	۱۰۰	۲۳۳۹	۱۰۰
شهر	شهرهای غیرمرکز استان	۱۱۷۱	۴۳,۷	۱۰۳۰	۴۳,۹
	مراکز استان‌ها	۱۰۹۲	۴۰,۷	۹۵۵	۴۰,۷
	تهران	۴۱۸	۱۵,۶	۳۶۱	۱۵,۴
	جمع	۲۶۸۱	۱۰۰	۲۳۴۶	۱۰۰
درآمد خانوار	تا ۱ میلیون تومان	۸۰۹	۳۱,۶	۵۶۳	۲۴,۷
	۱-۲ میلیون تومان	۱۰۸۷	۴۲,۴	۹۴۳	۴۱,۴
	۲-۳ میلیون تومان	۳۶۸	۱۴,۴	۴۱۸	۱۸,۴
	بیش از ۳ میلیون تومان	۲۹۸	۱۱,۶	۳۵۳	۱۵,۵
	جمع	۲۵۶۲	۱۰۰	۲۲۷۷	۱۰۰
میانگین		۲۰۸۳۳۱۷		۲۴۸۷۶۴۸	
اشتباه استاندارد		۴۶۵۹۹		۶۴۶۰۵	

و ۱۱ درصد از مردان تا سطح متوسطه تحصیل کرده‌اند. حدود ۱۵ درصد از پاسخ‌گویان زن و ۱۷ درصد از پاسخ‌گویان مرد دارای مدرک لیسانس و ۳,۵ درصد از زنان و ۵ درصد از مردان دارای فوق لیسانس و دکترا بوده‌اند.

براساس اطلاعات جدول ۲، ۱۰ درصد از زنان پاسخ‌گو و ۵ درصد از مردان پاسخ‌گو بی‌سواد بوده‌اند. ۱۶ درصد از زنان و ۱۳ درصد از مردان تحصیلات ابتدایی داشته‌اند، حدود ۱۳ درصد از هر دو گروه تا مقطع راهنمایی و ۸ درصد از زنان

جدول ۲- تحصیلات پاسخ‌گویان و همسران آنها

Table 2- Education Levels of Respondents and Their Spouses

تحصیلات	پاسخگو		همسر پاسخگو	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بی‌سواد	۲۶۵	۹,۹	۱۰۹	۴,۷
ابتدایی	۴۱۶	۱۵,۵	۳۰۸	۱۳,۲
راهنمایی	۳۵۹	۱۳,۴	۳۲۱	۱۳,۷
متوسطه	۲۰۵	۷,۷	۲۵۵	۱۰,۹
دیپلم	۷۵۵	۲۸,۲	۶۱۱	۲۶,۱
فوق دیپلم	۱۸۶	۶,۹	۲۲۱	۹,۴
لیسانس	۳۹۷	۱۴,۸	۳۹۳	۱۶,۸
فوق لیسانس و دکترا	۹۳	۳,۵	۱۲۲	۵,۲
جمع	۲۶۷۵	۱۰۰	۲۳۳۹	۱۰۰

رضایت از زندگی و کیفیت زندگی

رضایت از زندگی در ۱۳ بُعد مختلف اندازه‌گیری شده است. لازم به ذکر است ۴ متغیر از ابعاد رضایت فقط مختص پاسخ‌گویان متأهل بوده است. این موارد عبارت‌اند از رضایت از همسر، رضایت از فرزندان، رضایت از خانواده همسر و رضایت از فامیل همسر. در ۹ متغیر دیگر هر دو گروه مجرد و متأهل مشترک بوده و هر دو به آنها پاسخ داده‌اند. در جدول ۳ میزان رضایت از زندگی در ابعاد مختلف آن به

ترتیب از بیشترین میانگین به کمترین میانگین نشان داده شده است. مطابق با این نتایج بالاترین میزان رضایتمندی، رضایت از فرزندان با میانگین ۴,۲۷ بوده است. پس از آن رضایت از همسر قرار دارد که میانگین آن ۴,۱۲ است. رضایت از خانواده پدری (۴,۰۸)، رضایت از وضعیت سلامتی (۳,۷۷) و رضایت از خانواده همسر (۳,۷۳) در مراتب بعد قرار گرفته است. کمترین میزان رضایت پاسخ‌گویان از وضعیت مسکن (۲,۸۲)، وضعیت مالی (۲,۸۳) و شغل (۳,۰۸) بوده است.

جدول ۳- رضایت از زندگی در ابعاد مختلف

Table 3- Life Satisfaction in Different Dimensions

رضایت	اصلاً	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
رضایت از فرزندان	۷,۰	۴,۰	۳,۱	۹,۹	۴,۴۴	۲,۴۳	۲۷,۴
رضایت از همسر	۸,۱	۸,۰	۰,۲	۹,۱۳	۸,۴۱	۸,۳۹	۱۲,۴
رضایت از خانواده پدری	۸,۱	۰,۱	۷,۲	۶,۱۴	۹,۴۱	۹,۳۷	۰۸,۴
رضایت از وضع سلامتی	۱,۲	۰,۳	۵,۵	۵,۲۰	۱,۴۳	۸,۲۵	۷۷,۳
رضایت از خانواده همسر	۳,۴	۱,۲	۷,۴	۴,۲۱	۶,۴۰	۰,۲۷	۷۳,۳
رضایت از زندگی	۹,۳	۴,۲	۶,۴	۹,۲۷	۹,۳۷	۲,۲۳	۶۳,۳
رضایت از فامیل خود	۳,۳	۷,۲	۵,۶	۳,۳۰	۹,۴۳	۴,۱۳	۴۹,۳
رضایت از فامیل همسر	۶,۴	۴,۳	۳,۶	۳,۲۹	۳,۴۳	۱,۱۳	۴۳,۳
رضایت از شهر محل زندگی	۱,۶	۰,۴	۶,۷	۷,۲۴	۱,۴۰	۵,۱۷	۴۱,۳
رضایت از محله	۳,۵	۶,۴	۷,۷	۷,۲۸	۳,۴۰	۳,۱۳	۳۴,۳
رضایت از شغل	۵,۱۰	۵,۶	۴,۹	۶,۲۷	۲,۳۰	۸,۱۵	۰۸,۳
رضایت از وضع مالی	۹,۷	۴,۷	۸,۱۱	۹,۴۵	۱,۲۱	۰,۶	۸۳,۲
رضایت از وضع مسکن	۷,۱۰	۸,۷	۸,۱۲	۰,۳۳	۵,۲۸	۲,۷	۸۲,۲

نگرش‌های جنسیتی

دامنه نمرات این شاخص بین ۰ و ۴ قرار دارد. میانگین این شاخص ۲,۲۲، میانۀ آن نیز ۲,۲۲ و نما ۲,۳۳ بوده است. اشتباه استاندارد میانگین برابر با ۰,۱۱ بوده است. مطابق یافته‌های جدول ۵ درحالی‌که تنها حدود ۱۰ درصد زنان دارای نگرش جنسیتی سنتی هستند، این عدد در بین مردان به حدود ۲۷ درصد رسیده است. این افراد که دارای نگرش جنسیتی سنتی بوده‌اند، به انحای مختلف با برابری زن و مرد مخالف هستند. نتایج در سوی دیگر طیف نشان می‌دهد که افراد دارای نگرش مدرن یا برابری طلب در بین مردان ۲۰ درصد و در بین زنان ۳۷ درصد بوده‌اند. حدود ۵۴ درصد از زنان و مردان دارای نگرش بینابینی بوده‌اند.

از مجموع نمرات ابعاد ۱۳ گانه رضایت، شاخص کیفیت زندگی ایجاد شده است. دامنه نمرات شاخص کیفیت زندگی از ۰ تا ۶۵ است. مطابق با اطلاعات جدول ۴ میانگین نمره کیفیت زندگی در بین زنان ۴۰,۱ و در بین مردان ۳۹,۴ بوده است.

جدول ۴- کیفیت زندگی پاسخ‌گویان به تفکیک جنسیت

Table 4- Respondents' quality of life by gender

شاخص‌ها	زنان	مردان
میانگین	۴۰,۱	۳۹,۴
اشتباه استاندارد	۰,۱۸۸	۰,۲۳۳
میانۀ	۴۱	۴۰
نما	۴۵	۴۴
انحراف استاندارد	۹,۷۶	۱۱,۲۷

جدول ۵- نگرش جنسیتی پاسخ‌گویان به تفکیک جنسیت

Table 5- Respondents' Gender Attitudes by Gender

نگرش جنسیتی	زن		مرد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
سنتی	۲۵۷	۹,۶	۶۲۹	۲۶,۸
بینابین	۱۴۴۰	۵۳,۷	۱۲۵۴	۵۳,۵
مدرن	۹۸۴	۳۶,۷	۴۶۳	۱۹,۷
جمع	۲۶۸۱	۱۰۰	۲۳۴۶	۱۰۰

نگرش سنتی بوده (۳,۵۳) است؛ اما نتایج تحلیل واریانس نشان داد که این تفاوت‌های اندک از نظر آماری معنادار نیست. میانگین رضایت از زندگی در بین زنان ۳,۶۸ و در بین مردان ۳,۵۷ بوده است.

رضایت از همسر در گروه زنان دارای نگرش سنتی با میانگین ۴,۲۰ بالاتر از بقیه گروه‌هاست (نگرش بینابین ۳,۹۷ و نگرش مدرن ۳,۸۷)؛ اما در گروه مردان این مردان دارای نگرش جنسیتی مدرن بوده‌اند که رضایت بالاتری از همسران خود داشته‌اند (۴,۴۷) در گروه مدرن در برابر ۴,۳۴ گروه سنتی). میانگین رضایت از همسر در گروه مردان با ۴,۳۳ بالاتر از زنان با نمره ۳,۹۶ بوده است.

رضایت از فرزندان در گروه زنان دارای نگرش جنسیتی سنتی با اندکی تفاوت (۴,۲۸) در برابر (۴,۱۹) بیش از زنان

میزان رضایت از زندگی در ابعاد مختلف براساس نگرش‌های جنسیتی

نمرات همه متغیرهای رضایت از زندگی (۱۳ متغیر) در دامنه ۰ تا ۵ قرار داد. صفر به معنای عدم رضایت کامل (اصلاً راضی نبودن) و ۵ به معنای رضایت در حد خیلی زیاد است. در ادامه نتایج هر کدام از ابعاد ۱۳ گانه رضایت از زندگی ارائه شده است:

رضایت از زندگی (به‌طور کلی) در بین زنان دارای نگرش جنسیتی سنتی با میانگین ۳,۸۳ بیش از زنان با نگرش مدرن (۳,۶۲) بوده است. نتایج تحلیل واریانس نشان داده است که تفاوت میانگین‌ها از نظر آماری معنادار بوده است؛ اما میانگین رضایت از زندگی در بین مردان دارای نگرش جنسیتی مدرن (۳,۵۷) و نگرش بینابین (۳,۶) اندکی بیش از افراد دارای

نگرش مدرن ارزیابی مثبت‌تری از وضعیت سلامت خود کرده‌اند، تفاوت ارزیابی آنها با سایر افراد اندک بوده و از نظر آماری معنادار نبوده است (میانگین ۳,۸۷ در گروه مردان مدرن در برابر میانگین ۳,۸ در گروه مردان سنتی).

رضایت از وضعیت مالی در گروه زنان با میانگین ۲,۸۹ بالاتر از مردان با میانگین ۲,۷۶ بوده است؛ اما در هر دو گروه، رضایت از وضعیت مالی متأثر از نگرش جنسیتی آنها نبوده است. در گروه مردان البته شاهد روندی هستیم که طی آن میزان رضایت از وضعیت مالی از ۲,۶۸ در گروه مردان دارای نگرش سنتی به ۲,۷۷ در بین افراد دارای نگرش بینابین و ۲,۸۴ در گروه دارای نگرش مدرن افزایش پیدا کرده است؛ اما به هر حال تفاوت‌ها به حدی نبوده است که از نظر آماری معنادار باشد.

زنان به‌طور کلی رضایت بیشتری از وضعیت مسکن خود داشته‌اند (میانگین ۲,۸۸ در بین زنان در برابر ۲,۷۶ در بین مردان)؛ اما در گروه زنان، افراد دارای نگرش سنتی به‌طور معناداری رضایت بیشتری در مقایسه با زنان دارای نگرش مدرن از وضعیت مسکن خود داشته‌اند (به ترتیب ۳,۰۵ در برابر ۲,۸۲). رضایت از مسکن در گروه مردان، براساس نگرش جنسیتی آنها تفاوتی نشان نداده است.

میانگین رضایت از محله در گروه زنان دارای نگرش سنتی ۳,۵۲ بوده، این عدد در گروه دارای نگرش بینابین به ۳,۴۱ و در گروه زنان دارای نگرش مدرن به ۳,۲۶ کاهش پیدا کرده است. تفاوت گروه‌ها از نظر آماری معنی‌دار نبوده است. اما در گروه مردان تفاوت‌ها معنی‌دار نبوده است.

زنان با میانگین ۳,۵ در برابر مردان با میانگین ۳,۳۱ رضایت بیشتری از شهر محل زندگی خود داشته‌اند. در گروه مردان و نیز در گروه زنان، افراد دارای نگرش جنسیتی سنتی رضایت بیشتری از شهر محل زندگی خود داشته‌اند. در گروه زنان رضایت از شهر از میانگین ۳,۷۴ در بین زنان دارای نگرش سنتی به ۳,۳۳ در بین زنان دارای نگرش مدرن کاهش پیدا کرده است. در گروه مردان رضایت از شهر از ۳,۴۳ در بین افراد دارای نگرش سنتی به ۳,۲۰ در بین افراد دارای نگرش مدرن کاهش پیدا کرده است.

میزان رضایت از فامیل خود در بین افراد دارای نگرش

دارای نگرش مدرن بوده است. البته این تفاوت اندک از نظر آماری معنی‌دار نبوده است؛ اما در گروه مردان میزان رضایت از فرزندان برحسب نگرش جنسیتی تفاوت معنادار داشته و از ۴,۲۶ در گروه سنتی به ۴,۵۱ در گروه مدرن افزایش پیدا کرده است. نمره میانگین رضایت از فرزندان در گروه زنان اندکی کمتر از مردان بوده است (۴,۲۴ در گروه زنان در برابر ۴,۳۱ در بین مردان).

میانگین رضایت از خانواده پدری در بین زنان و نیز در بین مردان برحسب نگرش جنسیتی آنها تفاوت ناچیزی داشته است. میانگین رضایت از خانواده پدری در بین زنان و مردان هم (صرف نظر از نگرش جنسیتی آنها) تفاوت ناچیزی داشته است (در بین زنان ۴,۰۷ و در بین مردان با ۴,۰۸ بوده است).

رضایت از خانواده همسر در گروه زنان سنتی با میانگین ۳,۸۷ به‌طور معناداری بیشتر از گروه زنان مدرن با میانگین ۳,۴۲ است؛ اما در بین مردان میزان رضایت از خانواده همسر تفاوت معناداری برحسب نگرش جنسیتی نداشته است (میانگین در گروه سنتی و بینابین ۳,۹۴ و در گروه مدرن ۳,۸۸ بوده است). میانگین رضایت از خانواده همسر در بین زنان کمتر از مردان بوده است (۳,۵۸ در برابر ۳,۹۳).

در مقایسه میانگین رضایت از خانواده پدری و خانواده همسر مشاهده می‌شود که در گروه زنان، میانگین رضایت از خانواده پدری ۴,۰۷ و میانگین رضایت از خانواده همسر ۳,۵۸ است (۴۹. کاهش). این اعداد در گروه مردان به ترتیب ۴,۰۸ و ۳,۹۳ بوده است (۱۵. کاهش). بیشتر کاهش در گروه زنان مدرن بوده است که در حالی که میزان رضایت آنها از خانواده پدری خودشان ۴,۰۸ بوده، رضایت آنها از خانواده همسر به ۳,۵۸ کاهش پیدا کرده است (۵۰. کاهش).

میزان رضایت از شغل در بین زنان به‌طور چشمگیری بیش از مردان بوده است (۳,۳۹ در برابر ۲,۹۶)؛ اما تفاوت در میزان رضایت از شغل در هر کدام از این دو گروه برحسب نگرش جنسیتی آنها تفاوت معناداری نشان نداده است.

زنانی که نگرش جنسیتی مدرن داشته‌اند، رضایتمندی بیشتری از وضعیت سلامت خود ابراز کرده‌اند (میانگین ۳,۸۲ در گروه زنان دارای نگرش مدرن در برابر ۳,۶۲ در گروه دارای نگرش سنتی). در گروه مردان نیز اگرچه مردان دارای

۳,۳۳ بوده است. میانگین رضایت از فامیل همسر در بین زنان ۳,۳۹ و در بین مردان ۳,۴۷ بوده است.

متغیر کیفیت زندگی از مجموع نمرات رضایت از ابعاد مختلف زندگی ایجاد شده است. مطابق با نتایج، میانگین نمره کیفیت زندگی زنان سنتی ۴۲,۶۴ بوده است. این عدد در بین زنان دارای نگرش بینابین به ۴۱,۳۰ و در بین زنان دارای نگرش مدرن به طور معناداری به ۳۷,۶۹ کاهش پیدا کرده است. در گروه مردان، میانگین نمره کیفیت زندگی از ۴۰,۴۳ در گروه دارای نگرش سنتی به ۳۶,۶ در گروه دارای نگرش مدرن کاهش پیدا کرده است.

جنسیتی سنتی (در بین مردان و نیز در بین زنان) بالاتر از سایر گروه‌ها بوده است (۳,۷۲ در گروه زنان سنتی در برابر ۳,۴۶ در گروه زنان مدرن و ۳,۵ در گروه مردان سنتی در برابر ۳,۳۵ در بین مردان مدرن). البته این تفاوت‌ها در گروه مردان از نظر آماری معنادار نبوده است. میانگین رضایت از فامیل خود در بین زنان ۳,۵۵ و در بین مردان ۳,۴۱ بوده است.

رضایت از فامیل همسر نیز در بین زنان و مردان دارای نگرش جنسیتی سنتی بالاتر از زنان و مردان دارای نگرش جنسیتی مدرن بوده است. رضایت از فامیل همسر در گروه زنان سنتی ۳,۷۴ بوده که در گروه زنان مدرن به ۳,۲۴ کاهش پیدا کرده است. این اعداد در گروه مردان به ترتیب ۳,۵۶.

جدول ۶- میانگین رضایت از زندگی برحسب نگرش جنسیتی و به تفکیک جنسیت

Table 6- Mean life satisfaction by gender attitude and gender

رضایت	نگرش	زن		مرد	
		تعداد	میانگین	تعداد	میانگین
رضایت از زندگی	سنتی	۲۵۷	۸۳.۳	۶۲۸	۵۳.۳
	بینابین	۱۴۳۷	۷۰.۳	۱۲۵۴	۶۰.۳
	مدرن	۹۸۴	۶۲.۳	۴۶۳	۵۷.۳
	جمع	۲۶۷۸	۶۸.۳	۲۳۴۵	۵۸.۳
رضایت از همسر	سنتی	۲۰۸	۲۰.۴	۴۴۳	۳۴.۴
	بینابین	۱۱۸۵	۹۷.۳	۸۸۰	۲۹.۴
	مدرن	۶۱۷	۸۷.۳	۲۲۶	۴۷.۴
	جمع	۲۰۱۰	۹۶.۳	۱۵۴۹	۳۳.۴
رضایت از فرزندان	سنتی	۲۱۲	۲۸.۴	۴۰۳	۲۶.۴
	بینابین	۱۱۷۰	۲۵.۴	۸۰۰	۲۸.۴
	مدرن	۶۱۶	۱۹.۴	۲۱۰	۵۱.۴
	جمع	۱۹۹۸	۲۴.۴	۱۴۱۲	۳۱.۴
رضایت از خانواده پدری	سنتی	۲۵۶	۰۷.۴	۶۲۹	۰۷.۴
	بینابین	۱۴۳۲	۰۶.۴	۱۲۴۷	۰۸.۴
	مدرن	۹۸۲	۰۸.۴	۴۵۶	۰۹.۴
	جمع	۲۶۶۹	۰۷.۴	۲۳۳۲	۰۸.۴
رضایت از خانواده همسر	سنتی	۲۱۸	۸۷.۳	۴۴۶	۹۴.۳
	بینابین	۱۲۴۵	۶۲.۳	۸۸۴	۹۴.۳
	مدرن	۶۷۶	۴۲.۳	۲۲۶	۸۸.۳
	جمع	۲۱۳۹	۵۸.۳	۱۵۵۶	۹۳.۳
رضایت از شغل	سنتی	۶۵	۴۳.۳	۴۶۵	۹۵.۲
	بینابین	۳۲۳	۳۸.۳	۹۰۷	۹۴.۲
	مدرن	۲۳۳	۴۰.۳	۲۸۲	۰۵.۳
	جمع	۶۲۱	۳۹.۳	۱۶۵۳	۹۶.۲

معنی داری	مرد			زن			نگرش	رضایت
	اشتباه استاندارد	میانگین	تعداد	معنی داری	اشتباه استاندارد	میانگین		
۰۵۲۷.۰	۰۵.۰	۸۰.۳	۶۲۹	۰۰۲.۰	۰۸.۰	۶۲.۳	۲۵۶	ستنی
	۰۳.۰	۸۱.۳	۱۲۵۲		۰۳.۰	۶۸.۳	۱۴۳۸	بینابین
	۰۵.۰	۸۷.۳	۴۶۳		۰۳.۰	۸۲.۳	۹۸۴	مدرن
	۰۲.۰	۸۲.۳	۲۳۴۴		۰۲.۰	۷۳.۳	۲۶۷۸	جمع
۱۴۸.۰	۰۵.۰	۶۸.۲	۶۲۹	۹۴۳.۰	۰۸.۰	۸۷.۲	۲۵۷	ستنی
	۰۴.۰	۷۷.۲	۱۲۵۴		۰۳.۰	۸۹.۲	۱۴۳۵	بینابین
	۰۶.۰	۸۴.۲	۴۶۳		۰۴.۰	۸۸.۲	۹۸۴	مدرن
	۰۳.۰	۷۶.۲	۲۳۴۶		۰۲.۰	۸۹.۲	۲۶۷۶	جمع
۰۱۷۹.۰	۰۶.۰	۷۸.۲	۶۲۹	۰۵۱.۰	۰۸.۰	۰۵.۳	۲۵۷	ستنی
	۰۴.۰	۷۵.۲	۱۲۵۴		۰۴.۰	۸۸.۲	۱۴۳۷	بینابین
	۰۷.۰	۷۶.۲	۴۶۳		۰۴.۰	۸۲.۲	۹۸۴	مدرن
	۰۳.۰	۷۶.۲	۲۳۴۵		۰۳.۰	۸۸.۲	۲۶۷۸	جمع
۰۰۸۳.۰	۰۵.۰	۳۷.۳	۶۲۹	۰۰۲.۰	۰۷.۰	۵۲.۳	۲۵۶	ستنی
	۰۴.۰	۲۶.۳	۱۲۵۴		۰۳.۰	۴۱.۳	۱۴۳۸	بینابین
	۰۶.۰	۳۷.۳	۴۶۳		۰۴.۰	۲۶.۳	۹۸۴	مدرن
	۰۳.۰	۳۱.۳	۲۳۴۶		۰۲.۰	۳۷.۳	۲۶۷۸	جمع
۰۰۲۰.۰	۰۵.۰	۴۳.۳	۶۲۹	۰۰۰.۰	۰۷.۰	۷۴.۳	۲۵۷	ستنی
	۰۴.۰	۲۹.۳	۱۲۵۳		۰۳.۰	۵۷.۳	۱۴۳۷	بینابین
	۰۷.۰	۲۰.۳	۴۶۳		۰۴.۰	۳۳.۳	۹۸۴	مدرن
	۰۳.۰	۳۱.۳	۲۳۴۴		۰۲.۰	۵۰.۳	۲۶۷۸	جمع
۰۰۷۹.۰	۰۵.۰	۵۰.۳	۶۲۵	۰۰۱.۰	۰۶.۰	۷۲.۳	۲۵۶	ستنی
	۰۳.۰	۴۰.۳	۱۲۴۹		۰۳.۰	۵۹.۳	۱۴۳۷	بینابین
	۰۵.۰	۳۵.۳	۴۶۱		۰۳.۰	۴۶.۳	۹۸۲	مدرن
	۰۲.۰	۴۱.۳	۲۳۳۵		۰۲.۰	۵۵.۳	۲۶۷۴	جمع
۰۰۴۷.۰	۰۵.۰	۵۶.۳	۴۴۵	۰۰۰.۰	۰۷.۰	۷۴.۳	۲۲۱	ستنی
	۰۴.۰	۴۷.۳	۸۸۰		۰۳.۰	۴۲.۳	۱۲۴۶	بینابین
	۰۸.۰	۳۳.۳	۲۲۷		۰۵.۰	۲۴.۳	۶۷۴	مدرن
	۰۳.۰	۴۷.۳	۱۵۵۲		۰۳.۰	۳۹.۳	۲۱۴۱	جمع
۰۰۰۰.۰	۴۵.۰	۴۳.۴۰	۶۲۹	۰۰۰.۰	۶۰.۰	۶۴.۴۲	۲۵۷	ستنی
	۳۱.۰	۹۷.۳۹	۱۲۵۴		۲۵.۰	۳۰.۴۱	۱۴۴۰	بینابین
	۵۱.۰	۶۰.۳۶	۴۶۳		۳۲.۰	۶۹.۳۷	۹۸۴	مدرن
	۲۳.۰	۴۳.۳۹	۲۳۴۶		۱۹.۰	۱۰.۴۰	۲۶۸۱	جمع

جدول ۷- تحلیل واریانس رضایت از زندگی براساس نگرش‌های جنسیتی به تفکیک جنسیت

Table 7- Life satisfaction ANOVA by gender attitudes and gender

مرد					زن					رضایت درون‌گروهی / بین	
Sig.	F	میانگین مجدورات	df	مجموع مجدورات	Sig.	F	میانگین مجدورات	df	مجموع مجدورات		
		۰۳.۱	۲	۰۶.۲			۶۳.۴	۲	۲۵.۹	بین	رضایت
۰۵۳۳.۰	۶۳.۰	۶۴.۱	۲۳۴۱	۹۵.۳۸۳۲	۰.۲۰.۰	۹۴.۳	۱۷.۱	۲۶۷۵	۳۳.۳۱۴۰	درون	از
			۲۳۴۳	۰.۱.۳۸۳۵				۲۶۷۷	۵۸.۳۱۴۹	جمع	زندگی
		۶۸.۲	۲	۳۶.۵			۵۹.۸	۲	۱۷.۱۷	بین	رضایت
۰.۲۲.۰	۸۴.۳	۷۰.۰	۱۵۴۶	۸۵.۱۰۷۷	۰.۰۰.۰	۸۸.۷	۰.۹.۱	۲۰۰۷	۴۶.۲۱۸۷	درون	از
			۱۵۴۸	۲۱.۱۰۸۳				۲۰۰۹	۶۴.۲۲۰۴	جمع	همسر
		۹۵.۴	۲	۹۰.۹			۰۵.۱	۲	۱۰.۲	بین	رضایت
۰.۰۱.۰	۲۳.۷	۶۹.۰	۱۴۰۹	۴۴.۹۶۵	۱۹۴.۰	۶۴.۱	۶۴.۰	۱۹۹۴	۰۶.۱۲۷۳	درون	از
			۱۴۱۱	۳۵.۹۷۵				۱۹۹۶	۱۶.۱۲۷۵	جمع	فرزندان
		۰۵.۰	۲	۱۰.۰			۱۲.۰	۲	۲۴.۰	بین	رضایت
۹۵۰.۰	۰۵.۰	۰۳.۱	۲۳۲۸	۲۸.۲۳۹۱	۸۸۶.۰	۱۲.۰	۹۹.۰	۲۶۶۶	۰.۱.۲۶۴۵	درون	از
			۲۳۳۰	۳۸.۲۳۹۱				۲۶۶۸	۲۶.۲۶۴۵	جمع	خانواده پدری
		۳۰.۰	۲	۶۱.۰			۳۲.۱۹	۲	۶۵.۳۸	بین	رضایت
۷۸۰.۰	۲۵.۰	۲۲.۱	۱۵۵۲	۲۵.۱۸۹۴	۰.۰۰.۰	۱۴.۱۲	۵۹.۱	۲۱۳۵	۴۹.۳۳۹۷	درون	از
			۱۵۵۴	۸۶.۱۸۹۴				۲۱۳۷	۱۴.۳۴۳۶	جمع	خانواده همسر
		۵۳.۱	۲	۰۶.۳			۰۶.۰	۲	۱۳.۰	بین	رضایت
۵۱۶.۰	۶۶.۰	۳۱.۲	۱۶۵۰	۷۲.۳۸۱۵	۹۶۶.۰	۰۳.۰	۹۰.۱	۶۱۷	۱۶.۱۱۷۰	درون	از شغل
			۱۶۵۲	۷۸.۳۸۱۸				۶۱۹	۲۹.۱۱۷۰	جمع	
		۷۹.۰	۲	۵۹.۱			۰۰.۸	۲	۹۹.۱۵	بین	رضایت
۵۲۷.۰	۶۴.۰	۲۴.۱	۲۳۴۰	۰.۸.۲۹۰۰	۰.۰۲.۰	۴۸.۶	۲۳.۱	۲۶۷۴	۴۲.۳۳۰۰	درون	از وضع
			۲۳۴۲	۶۷.۲۹۰۱				۲۶۷۶	۴۲.۳۳۱۶	جمع	سلامتی
		۲۷.۳	۲	۵۳.۶			۰.۸.۰	۲	۱۶.۰	بین	رضایت
۱۴۸.۰	۹۱.۱	۷۱.۱	۲۳۴۲	۳۰.۳۹۹۳	۹۴۳.۰	۰۶.۰	۴۰.۱	۲۶۷۲	۴۱.۳۷۴۵	درون	از وضع
			۲۳۴۴	۸۳.۳۹۹۹				۲۶۷۴	۵۸.۳۷۴۵	جمع	مالی
		۲۶.۰	۲	۵۳.۰			۵۰.۵	۲	۰۰.۱۱	بین	رضایت
۸۱۹.۰	۱۳.۰	۰۵.۲	۲۳۴۱	۳۲.۴۷۸۹	۰.۵۱.۰	۹۷.۲	۸۵.۱	۲۶۷۵	۸۱.۴۹۵۵	درون	از وضع
			۲۳۴۳	۸۵.۴۷۸۹				۲۶۷۷	۸۲.۴۹۶۶	جمع	مسکن
		۹۳.۳	۲	۸۶.۷			۸۴.۹	۲	۶۷.۱۹	بین	رضایت
۰.۸۳.۰	۴۹.۲	۵۸.۱	۲۳۴۲	۲۸.۳۶۹۲	۰.۰۲.۰	۳۸.۶	۵۴.۱	۲۶۷۴	۲۳.۴۱۲۰	درون	از محله
			۲۳۴۴	۱۳.۳۷۰۰				۲۶۷۶	۹۰.۴۱۳۹	جمع	
		۱۸.۷	۲	۳۷.۱۴			۵۳.۲۵	۲	۰۷.۵۱	بین	رضایت
۰.۲۰.۰	۹۰.۳	۸۴.۱	۲۳۴۱	۶۹.۴۳۱۵	۰.۰۰.۰	۳۰.۱۶	۵۷.۱	۲۶۷۵	۲۶.۴۱۸۹	درون	از شهر
			۲۳۴۳	۰.۶.۴۳۳۰				۲۶۷۷	۳۲.۴۲۴۰	جمع	محل زندگی

رضایت	بین / درون گروهی	زن			مرد		
		مجموع مجدورات	df	میانگین مجدورات	مجموع مجدورات	df	میانگین مجدورات
رضایت از فامیل خود	بین / درون جمع	۲۴.۲۸۷۹ / ۴۸.۲۸۹۵	۲ / ۲۶۷۳	۱۲.۸ / ۰۸.۱	۷۳.۶ / ۲۴۳۲	۲ / ۲۳۳۴	۰.۰۱۰ / ۰.۰۷۹
رضایت از فامیل همسر	بین / درون جمع	۹۵.۴۲ / ۱۵.۳۰۹۴	۲ / ۲۱۳۸	۴۷.۲۱ / ۴۵.۱	۸۵.۷ / ۲۷.۱۹۷۹	۲ / ۱۵۴۸	۰.۰۰۰ / ۰.۰۴۷
کیفیت زندگی	بین / درون جمع	۲۳.۹۴۶۶ / ۸۱.۲۴۵۵۸۴	۲ / ۲۶۷۷	۱۲.۴۷۳۳ / ۷۴.۹۱	۰۵.۴۷۰۸ / ۰۱.۲۹۲۳۳۵	۲ / ۲۳۴۲	۰.۰۰۰ / ۰.۰۰۰

(۱۰۷-).

شاغل بودن زنان (در مقایسه با سایر وضعیت‌ها شامل خانه‌دار بودن، بیکار بودن و بازنشسته بودن) تأثیر اندکی بر کیفیت زندگی زنان داشته که معنادار هم نبوده است (0.016)؛ اما ضریب تأثیر شاغل بودن بر کیفیت زندگی در گروه مردان (0.110) مثبت و معناداری بوده است.

میزان درآمد ماهانه خانوار تأثیر بیشتری بر کیفیت زندگی زنان (0.108) در مقایسه با مردان (0.063) داشته است. اندازه شهر محل سکونت در بین زنان (-0.106) و نیز در بین مردان (-0.099) تأثیر معکوسی بر کیفیت زندگی داشته است؛ بدین معنا که هرچه اندازه شهر بزرگ‌تر بوده، ارزیابی از کیفیت زندگی پایین‌تر بوده است.

مقدار R در مدل رگرسیونی زنان ۰.۳۱۶ و در مدل رگرسیونی مردان ۰.۲۲۳ است. بر این اساس مقدار R Square برای مدل زنان ۰.۰۹۷ و برای مدل مردان ۰.۰۴۶ است. این ارقام نشان می‌دهد که مدل رگرسیونی ارائه شده حدود ۱۰ درصد از کیفیت زندگی ذهنی زنان و ۵ درصد از کیفیت زندگی ذهنی مردان را تبیین کرده است.

در ادامه برای بررسی تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر کیفیت زندگی با حضور متغیرهای زمینه‌ای تحلیل رگرسیون اجرا شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که در بین زنان متغیر نگرش جنسیتی با ۰.۱۹۶- مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر کیفیت زندگی زنان بوده است. این نتیجه نشان می‌دهد که بین دو متغیر رابطه معکوس وجود دارد؛ بدین معنی که در بین زنان هرچه نگرش جنسیتی مدرن‌تر بوده، کیفیت زندگی ذهنی پایین‌تر بوده است. نگرش جنسیتی در بین مردان با ضریب ۰.۰۵۵- تأثیرگذاری کمتری داشته است، اما جهت رابطه همچنان معکوس است؛ بدین معنا که در گروه مردان هم هرچه نگرش جنسیتی مدرن‌تر بوده، کیفیت زندگی پایین‌تر بوده است و بالعکس.

نکته جالب توجه دیگر آنکه در بین زنان، تحصیلات همسر در مقایسه با تحصیلات خود فرد اثرگذاری بیشتری بر کیفیت زندگی داشته است. در این گروه ضریب تأثیر تحصیلات همسر ۰.۱۹۳ و ضریب تحصیلات خود فرد ۰.۰۴۵ بوده است. حال آنکه در گروه مردان، ضریب تأثیر تحصیلات خود فرد ۰.۱۹۰ و ضریب تأثیر تحصیلات فرد منفی بوده است.

جدول ۸- ضرایب استاندارد رگرسیونی تأثیر متغیرهای مستقل بر کیفیت زندگی

Table 8. Standardized Regression Coefficients of Independent Variables on Quality of Life

جنسیت	مدل	ضرایب استاندارد بتا	t	Sig.
زن	نگرش جنسیتی	.۱۹۶	-۸,۹۰۱	.۰۰۰
	تحصیلات پاسخ‌گو	.۰۴۵	۱,۴۰۹	.۱۵۹
	شاغل بودن	.۰۱۶	.۷۵۷	.۴۴۹
	اندازه شهر محل سکونت	-.۱۰۶	-۴,۹۹۷	.۰۰۰
	درآمد ماهانه خانوار	.۱۰۸	۴,۸۸۴	.۰۰۰
	تحصیلات همسر	.۱۹۳	۶,۳۲۹	.۰۰۰
مرد	نگرش جنسیتی	-.۰۵۵	-۲,۰۴۴	.۰۴۱
	تحصیلات پاسخ‌گو	.۱۹۰	۵,۰۸۸	.۰۰۰
	شاغل بودن	.۱۱۰	۲,۴۰۰	.۰۰۰
	اندازه شهر محل سکونت	-.۰۹۹	-.۰۹۹	.۰۰۰
	درآمد ماهانه خانوار	.۰۶۳	.۰۶۳	.۰۱۷
	تحصیلات همسر	-.۱۰۷	-.۱۰۷	.۰۰۵

نتیجه

است، نشان داد که رضایت بالاتر مردان در نمونه‌های بالینی بوده و در نمونه‌های غیربالینی یعنی در جامعه تفاوت معنی‌دار نبوده است. همان‌طور که نتایج پژوهش حاضر نشان داد که در مجموع رضایت از زندگی و کیفیت زندگی زنان از مردان اندکی بیشتر بوده است. احتمالاً به دلیل اندک بودن تفاوت، نتایج مطالعات مختلف (از نظر معنادار بودن آماری یا شاید خطای برآورد) با هم متفاوت بوده‌اند. به هر حال صرف نظر از معنادار بودن یا نبودن آماری، روشن است که تفاوت جنسیتی در خصوص رضایت از زندگی و ارزیابی از کیفیت زندگی اندک است.

نگرش جنسیتی زنان بر چهار مورد از ابعاد رضایت از زندگی (رضایت از فرزندان، خانواده پدری، شغل و وضعیت مالی) تأثیری نداشته است؛ اما در شاخص کیفیت زندگی و سایر ابعاد رضایت (رضایت از زندگی به‌طور کلی، همسر، خانواده همسر، وضع مسکن، محله، شهر محل سکونت، فامیل

مطابق یافته‌های پژوهش، نگرش جنسیتی مردان سنتی‌تر از زنان بوده است (۱۰ درصد زنان در برابر ۲۷ درصد از مردان دارای نگرش سنتی و به ترتیب ۳۷ و ۲۰ درصد دارای نگرش مدرن بوده‌اند). این یافته با نتایج سایر پژوهش‌ها (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۰؛ Çetinkaya & Minnotte et al., 2010; Gençdoğan, 2017) همراستاست.

میانگین متغیر رضایت از زندگی (به‌طور کلی) در دامنه ۰ تا ۵ در بین زنان ۳,۶۸ و در بین مردان ۳,۵۷ بوده است. همچنین میانگین شاخص کیفیت ذهنی زندگی در دامنه ۰ تا ۶۵ در بین زنان ۴۰,۱۰ و در بین مردان ۳۹,۴۳ است. این نتایج نشان می‌دهد که رضایت از زندگی و کیفیت زندگی زنان و مردان تفاوت اندکی داشته است. نتایج پژوهش‌های پیشین در خصوص میزان رضایت از زندگی در بین زنان و مردان متفاوت بوده است. در برخی، مردان رضایت بیشتری از زندگی (Chen & Zhang, 2024) داشته‌اند. حال آنکه در برخی دیگر زنان رضایت از زندگی بالاتری در مقایسه با مردان داشته‌اند (Çetinkaya & Gençdoğan, 2017). در دسته‌ای دیگر از پژوهش‌ها تفاوت جنسیتی در رضایت از زندگی مشاهده نشده است (Ng et al., 2009; Jackson et al., 2014). پژوهش جکسون و همکاران (2014) که به شیوه فراتحلیل انجام شده

۱ پیشینه‌های پژوهشی نشان داد که تأثیر نگرش‌های جنسیتی بر رضایت زناشویی متفاوت بوده است. در برخی از پژوهش‌ها برابری جنسیتی تأثیر مثبت (Çetinkaya & Gençdoğan, 2017; Saeedi, 2024; Rakwena, 2010) و در برخی دیگر تأثیر منفی بر رضایت زناشویی داشته است (Minnotte et al., 2020; Taniguchi & Kaufman, 2014; Lye & Biblarz, 1993).

رضایت از فرزندان رضایت بیشتری داشته‌اند. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد در هر دو گروه بین نگرش جنسیتی و کیفیت زندگی رابطه معکوس وجود دارد؛ بدین معنا که هرچه نگرش جنسیتی مدرن‌تر بوده، کیفیت زندگی پایین‌تر بوده است و بالعکس.

همان‌طور که در چارچوب نظری پژوهش بیان شد، نظریه پردازان مختلف (دورکهم (۱۳۸۹)، مرتون (۱۳۷۸) و اینگلهارت (۱۳۷۳)) رضایت از زندگی را محصول عدم شکاف و گسست بین آرزوها و اهداف و امکان دستیابی بین آنها می‌دانند؛ براین اساس هرگاه آرزوها و اهداف فرد قابلیت تحقق نداشته باشد یا با موانع جدی روبه‌رو باشد، رضایت از زندگی کاهش پیدا خواهد کرد. یافته‌های پژوهش (رضایت و کیفیت زندگی بالاتر افراد دارای نگرش سنتی و رضایت و کیفیت زندگی پایین‌تر افراد دارای نگرش جنسیتی مدرن) مؤید این دیدگاه است؛ زیرا نگرش‌های جنسیتی مدرن هدف و خواسته‌ای است که در جوامع سنتی یا در حال گذار، با موانع فرهنگی و اجتماعی درخور توجهی روبه‌روست؛ بنابراین، افراد طرفدار این دیدگاه از این وضعیت ناراضی خواهند بود. حال آنکه وضعیت تسلط ارزش‌ها و هنجارهای سنتی، وضعیت دلخواه افراد دارای نگرش جنسیتی سنتی است، پس رضایت بیشتری از زندگی دارند.

اما درعین حال این شرایط تأثیر یکسانی بر زنان و مردان ندارد؛ زیرا زنان دارای نگرش مدرن با عدم پذیرش نقش‌های جنسیتی سنتی و نادیده گرفتن انتظارات جنسیتی سنتی تقابل بیشتری با هنجارهای سنتی و مردسالارانه جامعه پیدا می‌کنند و در معرض انگ، طرد و عدم پذیرش اجتماعی قرار می‌گیرند و به همین دلیل، ناراضی‌تری بیشتری حتی در مقایسه با مردان همفکر خود، یعنی مردان دارای نگرش‌های مدرن دارند.

در ارتباط با پیشنهادات سیاستی و راهبردی این پژوهش می‌توان گفت نابرابری جنسیتی پدیده‌ای فرهنگی و اجتماعی است و تحولات در این حوزه‌ها به کندی و آرامی انجام می‌شود. همان‌طور که نتایج پژوهش‌های اینگلهارت نشان داده است، این تحولات با جایگزینی نسل‌ها اتفاق می‌افتد. «وقتی

خود، فامیل همسر) میزان رضایت زنان دارای نگرش جنسیتی سنتی بیشتر بوده است. تنها در یک مورد یعنی وضعیت سلامتی، زنان دارای نگرش جنسیتی مدرن رضایت بیشتری داشته‌اند.

اما در بین مردان نگرش جنسیتی در بیشتر ابعاد رضایت (رضایت از زندگی به‌طور کلی، خانواده پدری، خانواده همسر، شغل، وضع سلامتی، وضع مالی، وضع مسکن، محله و فامیل خود) تأثیر معناداری نداشته است. مردان دارای نگرش جنسیتی مدرن تنها در خصوص رضایت از همسر، رضایت بیشتری داشته‌اند. پژوهش‌های فاووز (1991)، نگ و همکاران (2009)، یو (2020)، پارک و همکاران (2018) نیز نشان داد که مردان برابرطلب از ازدواج خود رضایت بیشتری در مقایسه با زنان داشته‌اند. مردان دارای نگرش جنسیتی سنتی در ابعاد رضایت از شهر محل سکونت و رضایت از فامیل همسر رضایت بیشتری نشان داده‌اند و مردان دارای نگرش بینابین رضایت بیشتر از فرزندان داشته‌اند. در مجموع مردان دارای نگرش جنسیتی سنتی از سایر گروه‌ها، ارزیابی بالاتری از کیفیت زندگی خود داشته‌اند.

باتوجه به مجموع نتایج می‌توان گفت نگرش جنسیتی شاخصی است که تأثیر بیشتری بر زندگی (کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در ابعاد مختلف آن) زنان دارد تا مردان. هرچند کیفیت زندگی مردان و ابعاد کمتری از رضایت از زندگی مردان هم متأثر از این شاخص بوده است؛ در این راستا نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که متغیر نگرش جنسیتی در بین زنان با ضریب بتای ۰.۱۹۶- مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر کیفیت زندگی زنان بوده است. حال آنکه نگرش جنسیتی در بین مردان با ضریب ۰.۰۵۵- تأثیرگذاری کمتری داشته است.

یافته مهم دیگر پژوهش این است که کیفیت زندگی و رضایتمندی افراد (زنان و نیز مردان) دارای نگرش جنسیتی سنتی بیشتر از افراد دارای نگرش جنسیتی مدرن بوده است. زنان دارای نگرش مدرن تنها در خصوص رضایت از وضعیت سلامتی و مردان دارای نگرش جنسیتی مدرن تنها در خصوص

ربانی خوراسگانی، ع. و کیان‌پور، م. (۱۳۸۴). درآمدی بر رویکردهای نظری و تعاریف عملی مفهوم کیفیت زندگی. *مجله دکتری اجتماعی*، ۵(۴)، ۴۳-۵۷.

<https://ensani.ir/fa/article/307185>

ریتزر، ج. (۱۳۷۹). *نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر* (محسن ثلاثی، مترجم). علمی.

سراج‌زاده، س.ح.، جواهری، ف. و فیضی، ا. (۱۳۹۸). *نگرش‌ها و رفتار دانشجویان (۱۳۹۴)*: موج دوم پیمایش طولی نگرش‌ها و رفتار دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی. پژوهشگاه مطالعات فرهنگی اجتماعی و تمدنی.

صادقی فسایی، س. و میرحسینی، ز. (۱۳۹۵). *مطالعه جامعه‌شناختی کیفیت زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران*.

پژوهش‌های جامعه‌شناختی، ۱۰(۱)، ۲۷-۴۸. <https://sanad.iau.ir/journal/soc/Article/536868?jid=536868>

صادقی، ن.، شیعه، ا. و ذاکر حقیقی، ک. (۱۴۰۲). *سنجش رضایت از کیفیت زندگی شهری در محله‌های شهر کرج*.

برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۱۴(۵۵)، ۳۸۱-۴۲۷. https://journals.atu.ac.ir/article_16012.html

غفاری، غ.، کریمی، ع. ر. و نوذری، ح. (۱۳۹۱). *روند مطالعه کیفیت زندگی در ایران. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*، ۱(۳)، ۱۰۷-۱۳۴.

https://jisr.ut.ac.ir/article_36564_2ea86543531f94cda0305385975f1674.pdf

فیروزجاییان، ع. ا. و دهقان حداد، م. (۱۳۹۴). *ارتباط و تأثیر کیفیت زندگی عینی بر کیفیت زندگی ذهنی (مطالعه موردی: شهر آمل، استان مازندران). مطالعات توسعه اجتماعی-فرهنگی*، ۳(۴)، ۱۵۷-۱۸۴.

<http://journals.sabz.ac.ir/scds/article-1-216-fa.html>

فیضی، ا. و ابراهیمی، م. (۱۳۹۷). *پیمایش ملی خانواده. جهاد دانشگاهی واحد البرز*.

کرمی، ا.، زینالی عظیم، ع.، بصیری، م. و عبدالمهی، ر. (۱۴۰۰). *تحلیل شاخص‌های عینی و ذهنی کیفیت زندگی در مکان‌های شهری با روش ارزیابی یکپارچه در محله شتریان*.

یک نسل جای خود را به نسل دیگر می‌سپارد، اولویت‌های کل جامعه ممکن است تغییر یابد؛ لذا فراگرد دگرگونی‌های فرهنگی با پیامدهای بلندمدت پیگرد و دستیابی به سعادت ذهنی ارتباط دارد.» (اینگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴۱) بنابراین، به نظر می‌رسد که نمی‌توان انتظار داشت در کوتاه‌مدت تحول خاصی اتفاق بیفتد؛ اما درک این یافته‌ها و شناخت کیفیت و ماهیت تغییرات فرهنگی می‌تواند به زنان دارای نگرش‌های مدرن کمک کند تا آمادگی و انتظارات متناسبی با شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه داشته باشند. نفس این شناخت و آگاهی می‌تواند مفید باشد؛ با این حال در کوتاه‌مدت می‌توان با ترویج برابری جنسیتی به‌خصوص در بین مردان (در مدارس، دانشگاه‌ها، ادارات و...) از طریق تولید آثار هنری و حمایت از انجمن‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد، حمایت از کارآفرینی زنان، حمایت از برابری جنسیتی در حقوق، مزایا و ارتقای شغلی و تشویق مردان به مشارکت در امور خانواده و خانه‌نابرابری جنسیتی و نگرش‌های مرتبط با آن را تعدیل کرد. «با پذیرش نقش‌های غیرسستی توسط زنان، مردم ممکن است باورهای جدیدی درباره‌ی ویژگی‌های زنان پیدا کنند؛ زیرا این باورها تا حدودی بازتابی از عملکرد نقش هستند.» (Eagly & Wood, 2012: 470)

منابع فارسی

اعزاز، ش. (۱۳۸۲). *جامعه‌شناسی خانواده: با تأکید بر نقش، ساختار و کارکرد خانواده در دوران معاصر*. روشنگران و مطالعات زنان.

اینگلهارت، ر. (۱۳۷۳). *تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی* (مریم وتر، مترجم). کویر.

بهرامی، ه.، کیانی، ق. و طارمیان، ف. (۱۳۹۰). *مقایسه نگرش به نقش جنسیتی و رابطه آن با رضایت از زندگی در کارمندان. مطالعات روان‌شناختی*، ۷(۱)، ۱۱۱-۱۲۶.

<https://doi.org/10.22051/psy.2011.1559>

دورکیم، ا. (۱۳۸۹). *خودکشی* (نادر سالارزاده امیری، مترجم). دانشگاه علامه طباطبایی.

- Chafetz, J. S. (2006). *The varieties of gender theory in sociology*. In: Handbook of the sociology of gender (pp. 3-23). Handbooks of Sociology and Social Research. Springer, Boston, M A. https://doi.org/10.1007/0-387-36218-5_1
- Chatillon, A., Charles, M., & Bradley, K. (2018). *Gender ideologies*. In B. J. Risman, C. M. Froyum, & W. J. Scarborough (Eds.), handbook of the sociology of gender (2nd ed., pp. 217-226). Springer.
- Chen, L., Wu, K., Du, H., King, R., Chen, A., & Li, T., & Chi, P. (2023). Less equal, less satisfied? Gender inequality hampers adults' subjective well-being via gender-role attitudes. *Sex Roles*, 89, 718-730. <https://doi.org/10.1007/s11199-023-01392-8>
- Chen, Y., & Zhang, X. (2024). Gender differences in relation of gender role attitudes and happiness—a mixed-methods research from China. *Frontiers in psychology*, 15, 1419942. <http://dx.doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1419942>
- Cummins, R. A. (1997). *Comprehensive quality of life scale-intellectual/cognitive disability* (Fifth edition). (ComQol-I5) manual. School of Psychology, Deakin University.
- Dunn, D., & Skaggs, S. (2006). *Gender and paid work in industrial nations*. In: Handbook of the Sociology of Gender (pp. 321-342). Handbooks of Sociology and Social Research. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/0-387-36218-5_15
- Durkheim, E. (2010). *Suicide* (N. Salarzadeh Amiri, Trans.). Allameh Tabatabai University Publications. [In Persian].
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). *Social role theory*. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), Handbook of Theories of Social Psychology (pp. 458-476). Sage Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446249222.n49>
- Ezazi, S. (2003). *Sociology of the family*. Roshangaran and Women's Studies Publications. [In Persian].
- Faizi, I., & Ebrahimi, M. (2018). *National family survey*. The Publications of Academic Center for Education, Culture and Research (ACECR), Alborz branch. [In Persian].
- Firozjayan, A., & Dehghan-Hadad, M. (2015) The relationship and impact of life objective quality on the life subjective quality (Case Study: Amol city, Mazandaran province). *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 3(4), 157-184. [In Persian]. <http://journals.sabz.ac.ir/scds/article-1-216-en.html>
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2011). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. Psychology Press.
- Fowers, B. J. (1991). His and her marriage: A multivariate study of gender and marital satisfaction. *Sex Roles*, 24, 209-221 <https://doi.org/10.1007/BF00288892>
- Furstenberg, F. F. (2019). Family change in global
شهر تبریز. معماری و شهرسازی پایدار، 9(2)، ۱۱۳-۱۳۲.
https://journals.sru.ac.ir/article_1613.html?lang=en
گیدنز، آ. و ساتن، ف. (۱۳۹۵). جامعه‌شناسی (هوشنگ نایی، مترجم؛ جلد اول). نی.
لطفی، ص. (۱۳۸۸). مفهوم کیفیت زندگی شهری: تعاریف، ابعاد و سنجش آن در برنامه‌ریزی شهری. نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی (جغرافیای انسانی)، ۱(۴)، ۶۵-۸۰. <https://sid.ir/paper/177061/fa>
محسنی، م. و صالحی، پ. (۱۳۹۲). رضایت اجتماعی در ایران. یادداشت.
مرتون، ر. (۱۳۷۸). ساختار اجتماعی و بی‌هنجاری در نظریه‌های بنیادی جامعه‌شناختی (صص ۴۳۱-۴۴۰). فرهنگ ارشاد، مترجم). نی.
مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) (۱۳۹۸). پیمایش ملی کیفیت زندگی مردم ایران.
میرزایی، ح.، آقایی هیر، ت. و کاتبی، م. (۱۳۹۳). بررسی کیفیت زندگی زنان متأهل در چارچوب نهاد خانواده. جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی، ۱(۳)، ۷۱-۹۳. [/https://www.ensani.ir/fa/article/357702](https://www.ensani.ir/fa/article/357702)

References

- Bahrami, H., Kiani, Q., & Taramian, F. (2011). Comparing attitude toward gender role and its relation with life satisfaction among employees. *Quarterly Journal of Psychological Studies*, 7(1), 111-126. [In Persian]. doi: 10.22051/psy.2011.1559
- Baron, R. A., & Branscombe, N. R. (2012). *Social psychology*. Pearson Education.
- Berger-Schmitt, R. (2002). Considering social cohesion in quality of life assessments: Concept and measurement. *Social Indicators Research*, 58, 403-428. <https://doi.org/10.1023/A:1015752320935>
- Cao, H., Li, X., Chi, P., Du, H., Wu, Q., Liang, Y., Zhou, N., & Fine, M. A. (2019). Within-couple configuration of gender-related attitudes and its association with marital satisfaction in Chinese marriage: A dyadic, pattern-analytic approach. *Journal of Personality*, 87(6), 1189-1205. <https://doi.org/10.1111/jopy.12467>
- Çetinkaya, S. K., & Gençdoğan, B. (2017). The relationship between marital quality, attitudes towards gender roles and life satisfaction among the married individuals. *Psychology, Society, & Education*, 6(2), 94. <http://dx.doi.org/10.25115/psye.v6i2.511>

- Mohseni, M., & Salehi, P. (2013). *Social satisfaction in Iran*. Yaddasht Publications. [in Persian].
- Ng, K. M., Loy, J. T. C., Gudmunson, C. G., & Cheong, W. (2009). Gender differences in marital and life satisfaction among Chinese Malaysians. *Sex Roles, 60*, 33–43. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9503-6>
- Park, H., Jun, H. J., & Joo, S. (2018). The effect of gender role attitude patterns on marital satisfaction and marital conflict among older adults. *Journal of Family Relations, 23*(1), 25-51. <https://doi.org/10.21321/jfr.23.1.25>
- Qian, Y., & Sayer, L. C. (2016). Division of labor, gender ideology, and marital satisfaction in East Asia. *Journal of Marriage and Family, 78*(2), 383-400. <https://doi.org/10.1111/jomf.12274>
- Rabbani-Khorasgani, A., & Kianpour, M. (2007). An introduction to theoretical approaches and practical definitions of quality of life. *Quarterly Journal of Social Work, 5*(4), 42-57. [In Persian]. <https://ensani.ir/fa/article/download/307185>
- Rakwena, K. H. (2010). *Marital satisfaction and intimacy: Gender role attitudes and spousal support in botswana*. Loma Linda University Electronic Theses, Dissertations & Projects.
- Risman, B. J. (2018). *Gender as a social structure*. In B. Risman, C. Froyum, & W. Scarborough (Eds.), *Handbook of the Sociology of Gender* (pp. 19-43). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76333-0_2
- Ritzer, G. (2000). *Contemporary sociological theory* (M. Solathi, Trans). Scientific Publications. [In Persian].
- Sączewska-Piotrowska, A. (2022). Changes in subjective quality of life in Poland during the COVID-19 pandemic. *Procedia Computer Science, 207*, 1322–1330. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2022.09.188>
- Sadeghi, N., Shieh, E., & Zakerhaghighi, K. (2023). Satisfaction measurement of the quality of urban life in the neighborhoods of Karaj. *Social Development & Welfare Planning, 14*(55), 381-427. [In Persian]. https://qjds.atu.ac.ir/article_16012.html
- Sadeghi-Fasai, S., & Mirhosseini, Z. (2016). Sociological study quality of life of housewives in Tehran. *Journal of Sociological Researches, 10*(1), 27-48. [In Persian]. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/soc/Article/536868?jid=536868>
- Saeedi, Z. (2024). Predicting marital satisfaction based on attitudes towards gender roles and identity styles in couples. *Journal of Family Relations Studies, 4*(14), 31-40. <https://doi.org/10.22098/jfrs.2024.14297.1163>
- Schneider, M. (1976). The “quality of life” and social indicators research. *Public Administration Review, 36*(3), 297–305. <https://doi.org/10.2307/974587>
- Serajzadeh, S. H., Javaheri, F., & Faizi, I. (2019). *Attitudes and behaviors of students: The second wave of longitudinal survey on the attitudes and perspective: How and why family systems Change. Family Relations, 68*(3), 326–341. <https://doi.org/10.1111/fare.12361>
- Ghafari, G., Karimi, A., & Nozari, H. (2012). Trend study of quality of life in Iran. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran, 1*(3), 107-134. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/jisr.2013.36564>
- Giddens, A., & Sutton, P. (2016). *Sociology* (H. Naeibi, Trans.; Volume one). Ney Publications. [In Persian].
- Inglehart, R. (1994). *Cultural change in advanced industrial society* (M. Vetr, Trans.). Kavir Publications. [In Persian].
- Inglehart, R., & Norris, P. (2003). *Rising tide: Gender equality and cultural change around the world*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Iranian Students Polling Agency. (ISPA) (2019). *National survey of the quality of life in Iran*. [In Persian].
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M., & Henry, R. G. (2014). Gender differences in marital satisfaction: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family, 76*(1), 105-129. <https://doi.org/10.1111/jomf.12077>
- Karami, I., Zeynali-Azim, A., Basiri, M., & Abdollahi, R. (2021). Analysis of objective and subjective indicators of quality of life in urban places with integrated evaluation method in Shotorban neighborhood of Tabriz City. *Journal of Sustainable Architecture and Urban Design, 9*(2), 113-132. [In Persian]. https://jsaud.sru.ac.ir/article_1613.html?lang=en
- Lotfi, S. (2009). The concept of urban quality of life: Definitions, dimensions, and measuring in urban planning. *Journal of Human Geography, 1*(4), 65-80. [In Persian]. <https://sid.ir/paper/177061/en>
- Lye, D. N., & Biblarz, T. J. (1993). The effects of attitudes toward family life and gender roles on marital satisfaction. *Journal of Family Issues, 14*(2), 157-188. <https://doi.org/10.1177/019251393014002002>
- Maio, G., Haddock, G., & Verplanken, B. (2019). *The psychology of attitudes & attitude change*. Sage Publications.
- Merton, R. (1999). *Social structure and anomie*. In L. Coser & B. Rosenberg (Eds.), *Fundamental Sociological Theories* (F. Ershad, Trans.; pp. 440-431). Ney Publications. [In Persian].
- Minnotte, K. L., Minnotte, M. C., Pedersen, D. E., Mannon, S. E., & Kiger, G. (2010). His and her perspectives: Gender ideology, work-to-family conflict, and marital satisfaction. *Sex Roles, 63*(5-6), 425-438. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s11199-010-9818-y>
- Mirzaei, H., Aghayari, T., & Katebi, M. (2014). A study on life quality among married women in family institution. *Sociology of Social Institutions, 1*(3), 71-93. https://ssi.journals.umz.ac.ir/article_973.html?lang=en. [In Persian].

- attitudes, troubles talk, and marital satisfaction in Japan. *Journal of Social and Personal Relationships*, 31(7), 975-994. <https://doi.org/10.1177/0265407513516559>
- Tesch-Römer, C., Motel-Klingebiel, A., & Tomasik, M. J. (2008). Gender differences in subjective well-being: Comparing societies with respect to gender equality. *Social Indicators Research*, 85, 329-349. <https://doi.org/10.1007/s11205-007-9133-3>.
- Yoo, J. (2022). Gender role attitude, communication quality, and marital satisfaction among Korean adults. *Journal of Family Studies*, 28(3), 1108-1125. <https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1791230>
- behaviors of students in public universities under the Ministry of Science, Research, and Technology. Cultural and Social Studies Research Institute. [In Persian].*
- Sirgy, M. J. (2021). *The psychology of quality of life: Wellbeing and positive mental health*. Springer.
- Soltanpanah, J., Parks-Stamm, E. J., Martiny, S. E., & Rudmin, F. W. (2017). A cross-cultural examination of the relationship between egalitarian gender role attitudes and life satisfaction. *Sex Roles* 79, 50-58. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0859-3>
- Taniguchi, H., & Kaufman, G. (2014). Gender role

